

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 05019

MAYN YIDISH

Rachel Boymvol

Permanent preservation of this book was made possible

by Frederick Goldman

in honor of

Amanda Tomao

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

כ"ט אב תשע"ו

רחל בוימוזל

מינן יידיש

רחל בוימוואָל

מִיַּין יִיִדיש

הילע : י. רייזמאָן

אַרויסגעגעבן דורך דעם

ד"ר שמואל און רבקה הורוויץ-ליטעראַטור-פּאַנד
ביי דער ייִדישער קולטור-געזעלשאַפֿט אין ירושלים

תל-אביב, תשמ"ח — 1988

RACHEL BAUMWOL

MAIN YIDDISH

Cover by J. Reizman

*Published by Dr. Shmuel and Rivka Hurwich Fund
of the Yiddish Culture Association of Jerusalem*

©

Copyright by Rachel Baumwol

פארלאג י. ל. פרץ, ברנר 14, תל-אביב, ישראל

I. L. Peretz Publishing House

14, Brener St., Tel-Aviv, Israel

נדפס בישראל תשמ"ח
Printed in Israel 1988

דפוס "שמגר 1986", ת"א

אינהאלט

<p>54 קיין סימן</p> <p>56 צום זייגער</p> <p>57 מיין מאמעס גורל</p> <p>58 צו אונדזער זון</p> <p>60 ניט געזעטיקט</p> <p>61 מיין מאמע</p> <p>62 מיין מאמעס אלטקייט</p> <p>63 אן אייניקל</p> <p>64 פון אלע די "ניטן"</p> <p>65 איך און מיין פרייד</p> <p>66 די צייט</p> <p>67 אויף קבר-אבות</p> <p>69 געדענקען</p> <p>71 געקניפט און געבונדן</p> <p>72 עס האט דאך געפעלט א הערעלע</p> <p>74 צום לאנד ישראל</p> <p>75 פאלק און ציון</p> <p>76 א קורצער זכרון</p> <p>א ניסל פון א ציפרעסבוים</p> <p>79 דער מאנדלבוים</p> <p>80 ווען די זון האט גענומען פארגיין</p> <p>81 און נאָר זיינע וואַרצלען</p> <p>82 א ניסל פון א ציפרעסבוים</p> <p>83 אויף א צווייגל-גאָפּעלע</p> <p>84 חמסין</p> <p>85 איך בין א געוויקס</p> <p>86 איך און דער בוים</p> <p>87 געמט אַוועק</p> <p>88 דאָס שטיינדעלע</p> <p>90 נאָר אַזוי</p> <p>92 שיטפון</p> <p>93 נאכטשפאציר</p> <p>95 עס טאָגט</p> <p>96 צום פייגעלע הינטער מיין פענצטער</p> <p>97 ווי הייסטו, פייגעלע?</p> <p>98 איך שפאציר</p> <p>99 כ'באפריי זיך</p>	<p>די אנדערשקייט אַט די טשיקאָווע</p> <p>9 ביי יעדן מענטשן</p> <p>10 די אנדערשקייט אַט די טשיקאָווע</p> <p>11 די טערקישע שאל</p> <p>13 מיינע יידן</p> <p>14 א גאָן</p> <p>15 אַט בין איך שטאַרק</p> <p>16 דרייען</p> <p>17 איך דערזע</p> <p>18 מיין שכנה סאָשע</p> <p>20 מע וואַרט אויפן דריטן</p> <p>21 מיין שכנהס שירעם</p> <p>22 אַ שמועס</p> <p>23 דער טאַקטישער</p> <p>24 דעם גוטן מענטשן</p> <p>25 ווי טויבן צוויי</p> <p>26 נייט מיך ניט, מענטשן</p> <p>27 אַ יום-טובדיק פאַלק</p> <p>29 ניי און אַלט</p> <p>30 שייך</p> <p>31 יום-טובדיקער אינדערוואָן</p> <p>32 בענקעניש</p> <p>33 דיין האַנטשריפט</p> <p>35 דיין „מבול“</p> <p>36 דער מאַלער און דער בעל-עגלה</p> <p>41 צום פויגל</p> <p>דורך צייט</p> <p>45 אַן אייזליכטל ברעכט אָפּ</p> <p>46 דער וואַרעמער ווינט</p> <p>47 פון דעמב די ניסלעך</p> <p>48 דער האָן קרייט</p> <p>49 זיידענע קליידער</p> <p>50 פאַרגעפיל</p> <p>51 דאָס יאָר דריי און דרייסיק</p> <p>52 מער אין פירן וועלן מיר ניט זינגען</p> <p>53 די הוט</p>
---	---

153	דער בריוון-טרעגער
154	אמיל-אמאל
155	רו
156	וועלט-אונטערגאנג
157	קורצע אייביקייט
158	ווען סזעט ניט קיינער
159	איך הער זיך צו
160	ביי דעם שרייביש
162	כיוואלט וועלן אויסבויען א ליד
163	א שמועס מיט דעם סטאליער
164	פון טאטנס צד (פאעמע)

א קעפל קרויט

173	קייז זאך גייט ניט פארפאלן
174	דער מים
175	גרעטעניש
176	צו ביסלעך
177	שטילקייט
178	טרעפ
179	אין א פרייען טאג
180	קינדעריי
181	מיינע שייך
182	דער ווינטער-מאנטל
183	צייטונג-בלעטער
184	וואסער ווארט
185	מיר ווילט זיך ניט שרייבן
187	שטאטבילדל
188	א קעפל קרויט
189	ביבער-טרערן
190	ווי...
191	וועגן גראמען
192	דער קראקאדיל ביי יידן
193	שפעט אצינד
195	איך גיי אוועק אליין
196	אומשטערבלעכקייט
197	אויף איין גראם
198	מיין יידיש

אמאנימען און אפאריזמען

201	אמאנימען
203	אפאריזמען

100	סוף זומער
-----	-----------

אויף דער שארף פונעם מעסער

103	אין אסינפעלד
104	אויף דער שארף פונעם מעסער
105	אין וויי און מוט פון דיין געמיט
107	פונקט ווי ביי אנדערסענען
108	דער מישפט
110	אין וואלד
111	דאס אינדזעלע
112	איך לייג אויס צום גוטן
113	משוגעת
114	צוויי הערצער
115	מיין מאמע שווייגט
116	אויסוואל
117	ביימער קאנען ווערן פידלען
118	דאס יינגעלע
119	טקס
120	צו די קדושים
122	נאקטורן
123	צוועלפטער אויגוסט
124	דאטעס
125	פאטערלאנד
126	אזא נאכט
128	פארנעמען טיפער, שליפן בעסער
129	וועגן א צוגעשיקטן בוך
131	צו איינעם א דיכטער
132	רעקוויעם
133	צום קוואל

מיטן פוח פון דמיון

137	אין איינעם א שיינעם טאג
139	ווינטרויבן
140	מיטן פוח פון דמיון
142	די וועלט איז שלאפלאז
144	ווייסע פערזן
146	דער בארג
147	זייער אש
149	ווינטערנאכט
151	און לאנג אזוי
152	מיר חלומט זיך

די אנדערשקייט אט די טשיקאָווע

בני יעדן מענטשן

בני יעדן מענטשן — כ'ווייס עס גוט אצינד! —
זיצט טיף אין הארצן א פארבענקטעס קינד.

ווען ער איז יונג, ער ווייסט נאך, ער געדענקט
פון יענעם קינד אין אים וואָס איז פארבענקט.

נאָר ס'ווערט דער מענטש פאראומערט און פארשוואַרצט,
דאָס קינד איז איצט — א שטיפקינד אין זיין האַרץ.

ער הערט עס ניט, ער דאַרף עס שוין ניט מער.
די ריינע קינדערישקייט ווערט אים שווער.

דאָך קומט אַ רגע ווי אַ פרישער ווינט —
דער מענטש דערהערט ווי ס'וויינט אין אים דאָס קינד,

דאָס גוטע קינד, דאָס בעסטע וואָס ער האָט
פאַר זיך אַליין, פאַר אַלעמען, פאַר גאָט.

1984

די אַנדערשקייט אָט די טשיקאַווע

איך האָב ליב ניט נאָר ביימער און הימל און שטערן,
איך האָב ליב די טאַג-טעגלעכקייט דווקא
ביז ווייטיק, ביז טרערן. —
דעם ריח, די פאַרבן פון גרינסן,
דעם הונטס אַזאַ פריילעכן האַווקע,
דאָס וויסע פאַפיר אָן אַ פגם אָן אַ מינדסטן,
דאָס בוכטשען פון האַמער,
פון שלפּפּשטיין די שפּריציקע פונקען,
היינט דער פאַרגעניגן — אין אַלצדינג די אויגן צו טונקען!
די אויסערגעוויינלעכע פעזיקייט
פון אונדזערע חושים און גלידער,
וואָס גיט זיך אונדז איבער אומזיסט בירושה
אַלץ ווידער און ווידער,
די אַנדערשקייט אָט די טשיקאַווע
פון יעטווידער חפץ און חומר —
דאָס אַלץ צו פאַרנעמען —
קייז גרעסערע פרייד איז ניטאָ מער!

1986

די טערקישע שאַל

דער גאַלדענער דיכטער, דער נאַבעלער האַלקין
פון ריינסטן התפעלות דעם סוד האָט געוויסט.
אין יעטווידער פרוי פלעגט ער זען אַ בת-מלכה,
פאַר יעדן שלימזל געפינען אַ זכות.

זיין שטוב איז געוועזן פאַר אַלעמען אָפן.
זיין טיש איז געוועזן פאַר יעדן געגרייט.
אַ שלעפּעריקן פלעגט ער איינלייגן שלאָפן,
אַן אָפּגעריסענעם — געבן אַ קלייד.

ער פלעגט אַזוי גערן געפינען אַ מעלה!
(וואָס האָט זיך אַ מאָל אים ניט מער ווי געדאַכט),
און גלייך זיך באַגייסטערן: — וואָרט נאָר אַ וויילע,
עס איז דאָך באמת אַ זעלטענע זאַך!

געטראָפן אַ יידענע עפעס אַן אַלטע
(אַרײַנזאָגן יעדן פלעגט זי אין דער גאַל),
ער האָט לעבן איר זיך אַ וויילע פאַרהאַלטן.
עס איז אים געפעלן... איר טערקישע שאַל.

דערזען אויף זיין פנים דעם שמייכל דעם ליבן,
איז יענע געוואָרן אַן אַנדער גאָר מענטש.
— ס'געפעלט אייך? דאָס איז פון מיין מאַמען פאַרבליבן...
און האָט אים אין וועג מיט אַ ברכה געבענטשט.

מיר איז נאך ביז היינט ניט ארויס פונעם זינען,
עס האט וואָס צו זאָגן דער דאָזיקער פּאַל.
אויב קענסטו פאַר איינעם קיין זכות ניט געפינען,
דערפריי אים און לויב כאַטש זיין טערקישע שאַל...

1985

מזינע יידן

מזינע יידן זינען ניט צופרידן.
מזינע יידן ליאָרעמען און זידן :
אַלץ איז שלעכט, און ס'וועט ניט ווערן בעסער. —
אויפן זאַמד געבויט זינען די שלעסער.
וויינען יידן, קריגן זיך און לאַכן,
טוען נאַרישע און קלוגע זאַכן.

מזינע יידן — ס'טרעפט מיט זיי פאַרשידן.
אין איין רגע ווערן זיי צופרידן :
ס'איז שוין גוט, און ווערן וועט נאָך בעסער —
ס'האַלטן זיך אויף מיַדבר-זאַמד די שלעסער !

טשעפעט זיך ניט, פעלקער, צו די יידן —
אַט דעם פאַלק געליטענעם און מידן !
איר וואַלט זיין אין זייער הויט, וואַלט איר געוויס
מענטשן וואַרפן פון די פיס !

1986

א גאָן

אפשר גייען זיי צום גוטן,
די מינוטן און די שעהען,
אפשר גראָד אין די מינוטן
ווערט געבוירן אונדז אַ גאָן?

אָדער אפשר שרייבט ער איצטער —
פלאַם און פניער שפּריצט זיין פען,
איבער זינע כתבים זיצט ער,
און דער נס וועט באַלד געשען?

ווי אַזוי געדולד געפינען,
שטאַרק זיין, שטאַרקער זיין פון איינזן? —
אָט די גרויקייט מוז צערינען,
סי'מוז זיך פאַרט אַ גאָן ווייזן!

1984

אַט בין איך שטאַרק
און אַט בין איך שוואַך —
ס'איז צוליב דעם מיר ניט נייטיק קיין סך.

טייל מאָל גענוג איז
אַ ווונק, צי אַ זאַג,
האַטטיק זאָל פאַלן דאָס צינגל פון וואָג...

אַט בין איך שוואַך
און אַט בין איך שטאַרק —
כ'וואַלגער אַרויף זיך אַ באַרג אויפן קאַרק.

אַבער אַ צווייט מאָל פון עפעס אַ שנעק
ברעך איך זיך איין,
פאַל איך אַוועק...

ווייס איך ניט, שטאַרק בין איך
אַדער כ'בין שוואַך —
האַט איך געזען שוין אַ מאָל אַזאַ זאַך ? !

1985

דרייען

דער פאַרליבטער זינגט צו דעם בוים אַ לויב.
עס קריכט אויפן בוים דאָס קינד.
דער אַלטער דעם בוים דאַרף הינטערן שויב —
צו זען, צי ס'איז דאָ אַ ווינט.

דער פאַרליבטער טרעפט די זון מיט געזאַנג.
דאָס קינד אויף דער זון לויפט אַרום.
דער אַלטער קרעכצט בעת איר אונטערגאַנג,
און זיפצט אַפּ ווען צוריק זי קומט.

דער פאַרליבטער זאָגט אַז די וועלט איז שיין.
דער אַלטער האַלט — זי איז שלעכט.
דאָס קינד פרוווט ניט די וועלט פאַרשטיין,
און איז אין גאַנצן גערעכט!

1984

איך דערזע

עס שנינט די זון און שילדן בליצן,
און מענטשן גייען, שטייען, זיצן...
די קליידער זייערע די בונטע,
די ברוינע ליבער די געזונטע,
די קינדער וואָס מיט אימפעט יאָגן...
נאָר איך — איך בין אין זיך פאַרטראַגן.
וויזן איך גיי ניט און איך פאַר ניט,
איך זע דאָס אַלץ, און זע דאָס גאַרניט...

נאָר ווער איז יענער מיטן שטעקן,
וואָס פאַכט מיט אים אין ביידע עקן ?
ער איז לחלוטין ניט קיין אַלטער.
דעם קאַפּ אַ ביסל מאַדנע האַלט ער...
אוי וויי, עס איז דער מענטש אַ בלינדער !

...און מיט אַ מאָל כ'דערזע די קינדער,
די זון, די שילדן וועלכע בליצן,
די מענטשן וואָס אין סעדל זיצן —
איך טרינק די זאַפטיקע קאַלירן,
קיין טראַפעלע ניט צו פאַרלירן.

1983

מיין שכנה סאַשע

מיין שכנה סאַשע איז געשטאַרבן
אין קיר בניים טיש אין חודש שבט.
זי האָט קיין פריינד דאָ ניט דערוואָרבן,
און אויך קיין שונאים ניט געהאַט.

אַ טיר צעווישן אַלע טירן
אין דעם זעקס-גאַרנדיקן הויז
פלעגט צו דער אַלטער סאַשען פירן
זינט פופצן יאָר. און היינט איז אויס!

זי פלעגט אַלץ טענהן אַ צעקאַכטע,
אויף דער "סאָוועטסקער וולאַסט" אין פעס:
"זיי לאָזן ניט אַרויס מיין טאַכטער
צו מיר פון דווינסק, כאַטשבי צו גאַסט"...

די אַלטיטשקע פלעגט יעדן פרייטיק
זיך איינהאַנדלען די "לעצטע ניעס" —
געלייענט דעם ראַמאַן אין צייטונג —
איר שטענדיקע נשמה-שפיין.

פלעגט קויפן אויפן מאַרק אַ פישל,
אַ ביסל גרינס, אַ וואַרצל כריין,
און ביי דעם ווייס-געדעקטן טישל
געפראָוועט שבת איין אַליין.

און פרייטיק אָוונט, ווי איר שטייגער,
מיר אַנקלאַפּן און פּרעגן מיך,
צי ריכטיק ווייזט בײַ איר דער זייגער,
צי איז ניט צײַט צו צינדן ליכט.

אַ טיר צעווישן אַלע טירן
איז דעם זעקס־גאַרנדיקן הויז
פלעגט צו דער אַלטער סאַשען פירן
זינט פּופּצן יאָר. און היינט איז אויס...

1986

מע וואָרט אויפֿן דריטן

זיי גייען. זיי זינען געקניפט און געבונדן.
זיי האָבן אַליין זייער מזל דערפונדן.
מע קוקט אין די אויגן איינער דעם צווייטן.
דער דריטער נאָך דרעמלט אויף אַלעם גרייטן.

און נאָר וועגן דריטן די צווייען זיי טראַכטן,
ווי וועגן אַן אוצר פון הימל געבראַכטן.
דער דריטער דערווייל איז נאָך אויף דער וועלט נישט —
מיט טאַטע-מאַמע ער שפּילט אין באַהעלטעניש...

1986

מיין שכנהס שירעם

— ס'מעג ריין זיין דער הימל און שנינען די זון —
מיין שכנה, זי וויל גאר ניט וויסן דערפון.

צי דארף מען עס יא, צי דארף מען עס ניט,
מיין אלטינקע שכנה דעם שירעם נעמט מיט.

און טאמער דער שירעם צונויפגעלייגט איז,
ער דינט ווי א שטעקן, ער דינט ווי א שפיז —

א הינטל א שטורך טאן, פארטרייבן א קאץ,
וואס ס'דוכט זיך איר אויס, יענע טוט באלד א ראץ.

זיך אַנשפאַרן קאָן מען אויף אים בעתן גיין.
און עפענען אים איז אַוודאי דאָך שיין!

די ווייס-בלויע שטרייפן דערקוויקן דעם בליק.
געוועזן א מאָל איז ער גאָר אַן אַנטיק.

נאָר איצטער, ווען ס'טרעפט אַז עס רעגנט אין גאַס,
דער שירעם באַשיצט ניט, אַלץ איינס ווערסטו נאַס...

1986

א שמועס

געזעסן זינען אלע דריי
און צווישן זיך גערעדט.
ס'איז ניט געווען קיין פלוידעריי,
נאר גיכער א געוועט

פון שארפע צינגער, שארפע קעפ
מיט וויסן אָנגעשטאַפט.
ס'האַט וואָרט צו וואָרט זיך גוט געקלעפט
און גרינג פון צונג אַראָפּ.

עס ענדיקט איינער זיין געדאַנק,
דער צווייטער הייבט גלייך אָן.
/ דעם דריטן קומט אויס וואָרטן לאַנג —
וואָס קען ער נעבעך טאָן! /

נאר ער צעלאָזט זיך פראַנק-און-פריי,
ווען ס'קומט צו גיין זיין ריי,
אַזוי ווי אין דעם חודש מני
אַליין דער סאַלאָווי.

יא, אלע ריידן זייער שיין!
דער שמועס לאַנג זיך ציט.
נאר... יעדער הערט נאר זיך אַליין
און מערער קיינעם ניט.

דער טאַקטישער

— איך, אַז מע פרעגט ניט,
זאָג איך ניט.
און אַז מע בעט ניט,
טו איך ניט.
און אַז מע רופט ניט,
קום איך ניט,
און אַז מע שיקט ניט,
גיי איך ניט.
און דאַרף איך ניט,
פאַרשטיי איך ניט.

קיין פרעמדע צרות
זוך איך ניט.
מיט קיין שום עצות
קריך איך ניט.
מע רעדט פון אומרעכט,
הער איך ניט. —
מיין לעבנסוועג
פאַרשווער איך ניט.

איך בין אַ מענטש אַ טאַקטישער.
אַ טאַקטישער,
אַ פּראַקטישער...

1984

דעם גוטן מענטשן

געווידמעט א. י.

דו ביסט אַ גוטער, טאַקע גאַר אַ גוטער!
האַסט קעגן קעלט און היץ
פון גוטסקייט זיך געמאַכט אַ פוטער,
וואָס דיך באַשיצט.

ער לאַזט ניט צו צו דיר די וועלט פון דרויסן —
איר שלעכטס, איר שמוץ.
ווייל דו באַשטייסט אויף דעם, ווייל דו ביסט אויסן
צו זען בלויז גוטס.

און ווען אַ שפאַרבער טוט אַ פאַל פון אויבן,
קערסט אַפּ דעם קאַפּ
און זעסט נאָר די געראַטעוועטע טויבן,
וואָס ציען אַפּ.

1984

ווי טויבן צוויי

אַ בענטשונג און אַ לויב
דער סאַמעטענער טויב,
וואָס זי שפּאַצירט הינטער מיין שויב !

נאָר אַט איז נאָך איינע געקומען,
און ביידע — שלאָגן זיך גענומען
מיט אויפגעשטעלטע פעדערן...

הינט גיי פאַרשטיי
פאַר וואָס קומט גלייך
בני יעדערן
צו שלום-בית אַ פאַרגלייך :
"ווי טויבן צוויי?..."

1986

נייט מיך ניט, מענטשן, פארמאכן מיין הארץ!
נאָר מיט אַ האַרץ מיט אַן אָפּנס כ'קאַן זינגען.
נייט מיך ניט זאָגן אויף ווייַס "דאָס איז שוואַרץ" —
פרוּווט זיך ניט, ס'וועט אײַך אַלץ איינס ניט געלינגען!

נייט מיך ניט, מענטשן, צו ריידן פאַרשטעלט,
ניט צו דערגיין אַלץ, נאָר בלאַנקען דערנעבן.
גוט וואָס פאַראַן איז אַ וועלט אויף דער וועלט!
גוט וואָס אַ לעבן איז דאָ אויף צו לעבן!

1986

א יום-טובדיק פֿאַלק

א יום-טובדיק פֿאַלק זינען יידן!
מיר דאגהן, מיר פֿאַדען, מיר האַווען,
נאַר איז מען מיט עפעס צופֿרידן,
איז נעמט מען גלייך יום-טוב פֿראַווען.

וואָס גרעסער געווען איז דער דלת,
אַלץ אָפטער דער יום-טוב.
צו טיי אַנשטאַט ברויט חלה —
דאָס איז שוין אַ יום-טוב!

ביי דעם קינד אַ פֿאַר נייע שייך —
אַ יום-טוב!
עפעס אַ פֿלאַג האָט געענדיקט זיך גיך —
אַ יום-טוב!

ניט לאָזן צו זינקען
אין וואַכעדיק-שוואַרצן!
אויס יום-טוב — איז ווידער
די אַרבל פֿאַרשאַרצן.

אַ קינדערשע טבע —
זיך קאַנען צעשטרייען,
מיט יעטווידער קלייניקייט
גרייט זיין זיך פֿרייען.

א קינדערשע טבע ? —
א חכמה א גוואלדיקע !
דער יום-טוב — דאָס איז
א רפואה א באַלדיקע,

א רגעלע אַפרו
אין מיטן מאַרשירן,
א ברעקעלע נחת
די הענט צו צעפירן.

איך דאַנק טאַטע-מאַמע :
אין צניטאַפּשניט שוואַרצן
זיי האָבן א יום-טוב
פאַרזייט אין מיטן האַרצן.

1985

ניי און אלט

איך האלט פון יענע נייע לידער,
וואָס זינען גוט ווי אלטער ווײַן.
איך האלט פון יענע אלטע לידער,
וואָס פאָסן זיך אין הינט ארײַן.

איך האלט פון יענע נייע פאַרמען,
וואָס גיבן צו דעם אינהאַלט קראַפט.
איך האלט פון יענע אלטע פאַרמען —
די אייביקע ווי וועלטבאַשאַף.

איך האלט פון יענע נייע מענטשן,
די ניט-געענדערטע פּמעט —
ווען ס'דאַכט, כ'האַב זיי אַ מאָל געקענט שוין,
און זיי געשעצט און ליב געהאַט.

1986

שיין

שיין — איז אויף אלע שפראכן.

שיין — איז אין אלע צייטן.

שיין — איז בני רינך און בני ארעם.

שיין — איז ניט צו באשטרייטן.

שיין — דאָס דערזעט מען תיכף.

שיין — דאָס איז שווער צו פאָרגעסן.

שיין — דערקוויקט די נשמה.

שיין קען ניט ווערן דערעסן.

שיין איז — ווען ס'האַרמאַנירן

קלאַנגען, פאַרמען, פאַרבן.

שיין אָבער קאָן פאַרפירן.

שיין אָבער קאָן פאַרדאַרבן...

1984

יום-טובדיקער אינדערוואַכן

ווי נעמט מען יענעם יום-טובדיקן אינדערוואַכן,
וואָס איז בײַ אונדז אין שטוב געוועזן אַלע מאָל!
הײַנט אונדזער לאַכן אויפן קול —
מקנא זײַן פלעגט יעדע שכנה, יעדער שכן.

מיר פלעגן זיך צונויפקומען אין דרײַען,
פלעגט אונדז אַרומכאַפן אַזאַ מין פרייד!
אויף איבערגעבן דאָס מיט רייד
קיין ווערטער וועלן גאָר ניט סטײַען...

דער ייִדישער באַרימטער שלום-בית
געהערשט האָט אין די אַרעמע פיר ווענט,
מײַן היים, זי האָט מיר נימאס ווערן ניט געקענט,
איך פלעג אין איר געפינען שטענדיק עפעס נײַעס.

און שפעטער כ׳האַב געזען אי פרייד, אי פײַן,
אי חכמה, וואָס זי לויכט ווי זיבן זונען.
נאָר יענע יום-טובדיקייט האָב איך ניט געפונען,
וואָס האָט באַשײַנט דעם אויפבלי פון מײַן זײַן.

1985

בענקעניש

מיין טייערינקער! קער זיך אום!
וואָס זאַמסטו זיך אַזוי?
אַן דיר איז אַלץ דאָ פּוסט און שטום,
און אומעטיק, און גרוי...

די בענקלעך זעען נאַריש אויס,
עס גענעצן די ווענט.
די חוצפה פונעם לאַמפּ איז גרויס —
ער לויכט ניט, נאָר ער בלענדט.

פאַרלעש איך אים און בלייב ביים טיש
אין טונקלעניש פאַרשפינט...
לויפט אַן פון פענצטער יונג און פריש
אַ זומערדיקער ווינט.

צי קומט ער ניט פון דיר אַ מאָל? —
געטאַן דיר ערשט אַ גלעט
דאָרט, דורכן פענצטער פון שפיטאַל,
ביז וועלכן סישטייט דיין בעט?

1984

דיין האנטשריפט

דיין האנטשריפט האָב איך ליב — איך שטאַרב אַוועק! —
דעם לעפל פונעם בית, פון לאַנגן קוף דעם עק.
דעם קוועטש אין יוד, דעם למד דעם בר־דעת,
דעם סמך, וואָס איז בניכיק ווי אַ פּאַס...

דיין כתב שפּאַרט אָן מיט פּופּציק יאָר צוריק,
ווען ביידן אונדז האָט צוגעשפּילט דאָס גליק —
פון ליבע זינען מיר געווען צעחוּשט
און איך האָב דינע צעטעלעך געקוּשט.

ווען ביסט מלחמה-ציט געוועזן אויפן פּראַנט,
פלעג איך דיך דורך דיין פּתב דערפּילן נאָענט —
דאָס פּלֶזענדיקע פּיסל פון דיין נון
האָט מיר געוואַרעמט אין דיין ברייול ווי די זון.

געווען אויך צייטן ביטערע ביז גאָר.
ס'איז אונדזער בונד געהאַנגען אויף אַ האָר.
און איינער פונעם צווייטן איז אַוועק —
די האַנט צום זעגענען ניט אויסגעשטרעקט...

נאָר אַט איז אַנגעקומען אַ קאַנווערט
און איך האָב אין דיין פּתב דיין קול דערהערט.
דיין למד דער בר־דעת, דיין יוד, דיין בית —
זיי האָבן אַלץ פּאַרענטפּערט און געלייזט.

דריי אותיות צונויפגערוקטע שמאָל
האַבן געזאָגט: האָסט לײַב מיך ווי אַ מאָל.
די טרער וואָס האָט זיך אין מיין אויג צעשניט,
דורך אַלע יאָרן לויכט מיר נאָך ביז היינט.

און דינסט אַ שורהלע — סימעג זיין פאַרמעקט —
טראָג איך צו זיך אין טישקעסטל אַוועק.

1986

דיין "מבול"

— דו זאגסט, ס'איז פינצטערלעך ?
ווארט, ס'וועט ערשט ווערן פינצטער !
ס'וועט זיך ניט דורכשלאגן
קיין זונענשטראל קיין מינדסטער...
דו זעסט דאך ווי דער הימל איז באלאגערט.
מיר דאכט זיך, ערגעץ ווייט א דונער גראגערט...

נו יא, עס וועט באלד דונערן און בליצן !
אט-אט, און ס'וועט א רעגן נעמען שפריצן.
וואס זאג איך "שפריצן" ! ער וועט פליאסקען, שטראמען !
און טאקע באלד א האגל ווארטן קאן מען,
א האגל מיט א ווינט ! עס וועלן ביימער פאלן...

וואס איז דיר לאכן פלוצעם אינגעפאלן ?
געווארן, זאגסטו, איז א גוטער וועטער ? —
אלץ איינס וועט זיין א מבול. אויב ניט איצט, איז שפעטער...

1986

דער מאַלער און דער בעל-עגלה

עס האָבן אויף אַ גאָס אַ שמאַלער
געווױנט, ווער ווייסט שוין וויפל צײַט,
אַ מאַלער און אַ בעל-עגלה,
איינס פונעם אַנדערן ניט ווייט.

דער בעל-עגלה פלעגט דעם מאַלער
פאַרכאַפן מיט זיך אויף זײַן פּוּר
און לאָזן אויפן וועג אים : זאַל ער,
ווי הייסט עס, "מאַלן די נאַטור".

דאָ האָט ער פעלדער, טײַכלעך, מילן
און אַלעס וואָס זײַן האַרץ נאָר גלוסט.
(דער בעל-עגלה האָט אַפילו
וואָס מאַלט דער מאַלער ניט געוויסט.)

ער פלעגט אַראַפּלאָזן אים שטענדיק
שוין אויף אַן אַפּגערעדטן אַרט,
און הערן : — כ׳האַב אויף הײַנט געענדיקט, —
ווען אויף צוריקוועגס ער פאַרפאַרט.

גאַנץ אַפּט פלעגט אים דער מאַלער זאָגן :
— איך בלײַב נאָר. האָט ניט קיין פאַרדרוס.
כ׳וועל הײַנט, בנימין, אַן אַ וואָגן
באַגײן זיך. קומען כ׳וועל צו פּוס.

און מיטן מאַלברעט, מיטן לייוונט,
מיט דער פּאַליטרע, מיד, פּאַרטראַכט,
פלעגט ער אַהיים זיך ערשט דערקלענבן,
ווען צופאַלן פּלעגט שוין די נאַכט.

בנימין פּלעגט פון פענצטער קוקן
אויף יענעמס שווערע, מידע טריט,
און פּלעגט נאָר מיט די אַקסלען צוקן:
"אַזאַ מאַנקאַליע! גאַט באַהיט..."

פון פרי ביז שפעט ביים מאַלברעט שוויצט ער.
כיוואַלט זיין פּרנסה ניט געוואַלט.
(כאַטש ער האָט קיין מאַל נאָך ביז איצטער
מיר ניט באַוויזן וואָס ער מאַלט.)

וואָס קאַן מען שוין מיט פאַרבן מאַכן!
ניט מערער ווי אַ שיינע שילד.
נאָר אַט צוליב אַזעלכע זאַכן
אַזוי זיך מקריב זיין — ס'איז ווילד!

און וויפל, מישטיינס געזאַגט, פאַרדינט ער?
ער לעבט דאָך אַרעמער פון מיר!
מיין פאַך איז פּריילעכער, געזינטער,
פאַרשוניען פּלערליי איך פיר,

איך פּרעג זיי אויס און הער זיי גערן.
דערוויילע קוק איך אויף גאַטס וועלט, —
איך קוק און קען גאַר זאַט ניט ווערן
מיט אַט דעם וועג דורך וואַלד און פעלד..."

אזוי האָט זיך געטראַכט בנימין,
נאָר האָט דעם מאַלער מיט קיין ווונק
אויף דעם ניט אָנגעדײַט. ווי קאָן מען!
פאַרט האָט ער ליב געהאַט דעם יונג,

דעם שטילן מענטש, דעם גוטן שכן,
וואָס שטענדיק אויסהעלפן איז גרייט,
און אים אין האַרצן ניט געקראַכן
מיט זײַנע באַלאַגאַלסקע רייד.

נאָר ס'איז בנימין שוואַך געוואָרן,
דער עלטער בייגט אים צו דער ערד.
ער האָט שוין ניט געקענט מער פאַרן,
פאַרקויפט דעם וואָגן מיטן פערד.

אויף זיך אַליין געהאַט פאַראיבל:
צו פרי געוואָרן קראַנק און אַלט.
ס'איז ענג צווישן די ווענט פון שטיבל!
ער האָט געבענקט נאָך פעלד און וואַלד,

אין איינעם פון די אויפדערנאַכטן
דערגיין צום שכן קוים געקענט.
און דאָרט גענומען זיך באַטראַכטן
דעם מאַלערס בילדער אויף די ווענט,

דערקאַנט דאָס טײַכל מיט די ביימער,
וואָס זיי פאַרבײַפאַרן ער פלעג,
דאָס קעלבעלע מיט דער בהמה,
וואָס ער פלעגט אַנטרעפן אין וועג,

דעם גריקע-פעלד מיט זון פאָרגאַסן,
דאָס דערפֿל, וואָס פֿון רעכטס זיך שפּרייט...
און עפעס האָט אים ווי פֿאַרדראָסן,
און עפעס האָט אים ווי געפּרייט.

ס'האָט אים דאָס האַרץ גענומען נאָגן,
ער האָט דעם וואַלדגערוך דערפֿילט —
ווי ער וואַלט מיט זײַן פּערד און וואָגן
אַרײַנפֿאַרן אין יעדן בילד...

עס האָט ערשט איצט דערפֿילט בנימין
די צויבערקראַפט דעם פעלדס, דעם וואַלדס —
ווי ס'וואַלט דער מאַלער אַ נשמה
אַרײַנגעבלאָזן אין דעם אַלץ.

זײַן גלאַז מיט טײַ איז קאַלט געוואָרן.
ס'איז מיט דעם מענטש אַ נס געשען —
ווי זײַנע דורכגעלעבטע יאָרן
וואַלט ער דאָ אויף די ווענט דערזען,

דערזען — איצט בולטער ווי פּריער,
אַ סך פֿאַרשטאַנען אויף צוריק,
אין בילדער פֿון פֿאַרטאַג, פֿון שקיעה
אַזאַ מיז וואַרעמקײט דערבליקט!

געוואַלט אַרויסזאָגן דאָס אָפֿן,
נאָר ווערטער האָבן אויסגעפעלט.
און טרערן זײַנען אָנגעלאָפֿן,
אַלץ מיט אַן אַנדער אים פֿאַרשטעלט...

דער מאַלער האָט זיך ווי פאַרלאָרן,
דערנאָך אַרויסגערעדט פאַרשעמט :
— נו זעט, די טיי איז קאַלט געוואָרן!
וואָס טרינקט איר ניט? אַ קיכל נעמט...

1986

צום פויגל

פון דיר און מיר דערוואָרט מען לידער.
מע מיינט, ס'איז גרינג אזוי צו פליען.
מע זעט ניט ווען דו קומסט אַ מידער
נאָך לאַנגן טאָג פון שווער זיך מיען, —

פון זוכן ווערעמלעך און רויפן,
אַן אָרט געפינען פאַר אַ נעסט...
אויך איך דאַרף גיין נאָך ברויט, נאָך גרויפן,
און בני דער ערד זיך האַלטן פעסט.

נאָר ווען מיר פליען אין די הימלען,
איז קיינער, קיינער צו אונדז גלייך.
אַליין דאָס לעבן זינגט אונדז הימנען,
די וועלט איז אונדזער קעניגרייך.

דאָרט אויבן וויינט אַ וויינט אַ יונגער,
די פליגלען אונדזערע ער גלעט.
דאָרט הערשט אַ שעפּערישער הונגער,
ניט קיין געברויכערישער זעט.

1984

דורך צייט

אַן אינזליכטל ברעכט אָפּ פון טרויב אַ קינד
און לייגט אַרײַן אין קעשענע געשווינד.
דעם יונגעלעס דערפאַרונג איז נאָך קליין,
ער ווייסט ניט אַז די שיינקייט וועט צעגײן...

אַנטווישונג ערשטע — דאָס וועט זײַן דער פּרינז
פאַר צוטרוי צו דעם בלישטשענדיקן אינז.
נאָר כ׳גלייב, דאָס קינד וועט, כאַטש דאָס לעבן ברעכט,
אַ טרוימער בלייבן, און וועט זײַן גערעכט!

דער וואַרעמער ווינט

דער וואַרעמער ווינט היינט
האַט געבראַכט מיר מיין קינדהייט —

אַן אַמאָליקע וועסנע
שוין לאַנג אַ פאַרגעסענע:

...די ביימער ליאַרעמען
פון אַ ווינט אַ וואַרעמען.

פון די שטריק אין די הויפן
וויל דאָס וועש אַנטלויפן.

דאָס טייכל — צעפאַלדעוועט.
דער גאַנער גוואַלדעוועט.

ס'פלייט דער שטויב אַנטקעגן —
פאַרשמעקט האָט מיט רעגן.

און עס לויפט אין ווינט
נאָך זיין היטל אַ קינד...

1985

פון דעמב די ניסלעך

פון דעמב די ניסלעך, פון דעמב די ניסלעך —
קליינינקע, ברוינינקע, גלאַנציקע פעסעלעך
צוגעפעסטיקט צו טונקעלע שיסעלעך! —
גלייך ווי מײַן קינדװײַט זײַט איר אומפאַרגעסלעך.

כ'פלעג אונטערן דעמב גאַנצע שעהען זיך שפּילן,
צונויפּשאַרן קופּקעסווייז, קניקלען זיי, וואַרפּן.
ווי כ'וואַלט אין דעם גאַלדענעם האַרבסט־טאַג דעם שטילן
פון זיי עפעס וויכטיקס דערוויסן זיך דאַרפּן.

דעם קאַפּ כ'פלעג פאַרהייבן צום דעמב צו דעם גיבור
דעם ברויזיק צעגרינטן, דעם ליכטיק צעשטראַלטן,
דערנאָך מיטן בליק צו די ניסלעך אַריבער,
דאָרט זוכן זײַן פּוח, וואָס אין זיי איז באַהאַלטן.

ס'האַט עמעץ געזאַגט מיר (דו הער נאָר אַ ביסל!)
די נײַס כ'האַב געשלונגען מיט ווּנדער מיט שטומען —
אַז ס'קאַן פון אייז־איינציקן דעמבענעם ניסל
אַזאַ מײַן אַ ריזיקער דעמב זיך באַקומען.

בײַ טאַג און בײַ נאַכט כ'האַב געטראַכט פון דעם ווּנדער,
דעם הייליקן ווּנדער פון וואַקסן און ווערן.
כ'פלעג נעמען אין האַנט יעדן ניסל באַזונדער
און שעפטשען צו אים, ווי איר וואַלט אים באַשווערן.

פון דעמב די ניסלעך, פון דעמב די ניסלעך —
איר הייב שוין אָן אייך פאַרגעסן צו ביסלעך...

דער האָן קרייט

כ'האָב ליב ווען ס'קרייט דער האָן באַגינען.
זיין קורצער זאָץ איז פול מיט חן.
כאָטש קענסט קיין וואָרט דאָרט ניט געפינען,
ער צערטלט דיין געהער: ווי שייז!

דער קריי קען פון התפעלות קומען.
ווי אַלע קולות פון דער וועלט
דורך אַלע פייגלען פאַרגעשטעלט
וואַלט ער אין זיך אַרײַנגענומען,

און אויך דעם טומנעם קלאַנג פון הינער,
וואָס אין דער אויספילונג פון האָן
מיט זײַנע אייבערטענער דינע
מײַן האַרץ מיט קלעמעניש פילט אָן.

דער האָן, דער ממזר, ער פאַרשטייט
דעם רושם וואָס ער מאַכט. אַ סימן —
פון פלויט, וואָס דינט אים פאַר אַ בימה
וואַלט ער געקרייט אַלץ און געקרייט.

זיידענע קליידער

— דאָס פעלט נאָך צו מײַנע זיידענע קליידער! —
אָזוי פֿלעגט מײַן מאַמע זאָגן פֿסדר.
איך האָב זיך געווונדערט. אַבי נאָר זי זאָגט!
קײַן זיידענע קליידער האָט זי נײַט פֿאַרמאַגט.

געוויסט האָב איך : זיידנס איז גלאַנציק און גלאַט —
ווייל איך האָב אַ זיידענע סטענגע געהאַט.
די מאַמע פֿלעגט זי אין די צעפּ מיר פֿאַרפֿלעכטן,
די הימלדיק-בלויע (מיר דאַכט זיך — ערשט נעכטן...)

נאָר האָט דען מײַן מאַמע אַ זיידענע קלייד —
כאָטש איינע ? כ׳פֿאַרפיר וועגן דעם נײַט קײַן רײד.
בלויז פרעגן בײַ איר פֿלעגט זיך שטענדיק מיר וועלן :
וואָס קען דען צו זיידענע קליידער נאָך פעלן? ...

1984

פאָרגעפיל

מיין מאמען

מיר ביידע האָבן מיט דיר גלייכע שרונטן
אין סאַמע מיט פון די געקרויזטע האָר.
עס זאָגט דער שכן וועלכער וווינט פון אונטן :
ער האָט געמיינט מיר זינען שוועסטער גאָר !

דו, מאמע, ביסט נאָך יונג און איך בין שוין דערוואַקסן.
דו טומלסט נאָך, און איך בין שוין פאַרקלערט.
ס'האָט אונדז נאָך ניט געלייגט זיך אויף די אַקסל
די לאַסט פון יאָרן וואָס דעם וועג פאַרשווערט.

בלויז איין מאָל אין אַ דערפעלע אַ שטילן
(פון פלוצעמדיקער שרעק כ'באַנעם ניט דעם באַטייט) :
ס'פאַרגייען זיך בני נאָכט די הינט אין בילדן,
און ס'טוט מיין פאַרגעפיל אַ שפרונג אין תהום פון צייט...

דאָס יאָר דריי און דרייסיק

אין אונדז האָט געשפרודלט פון יוגנט די פרייד.
די פנימער גלאַט, און די האָר מיט אַ גלאַנץ.
ווי גרינג פלעגן פלעכטן זיך אונדזערע רייד!
און אַלץ איז געווען אונדז אזוי ווי צום טאַנץ.

און אַלץ איז געווען אונדז טשיקאַווע און ניי,
גענערט אונדזער נייגער, געשפּיזט אונדזער בליק.
אַט זינען מיר צווייען — אַט ווערן מיר דריי!
דער דריטער, אַ ליכטיקער, ליגט אין דער וויג.

און ס'שאַט ניט, וואָס שמאַל איז דאָס אַנזערנע בעט,
וואָס קאַלט איז דיין מאַנטל און אַלט איז מיין קלייד.
מיר שטייען אויף פרי און מיר לייגן זיך שפעט —
מיר לערנען. דאָס יאָר דריי און דרייסיק ערשט גייט...

1984

מער אין פירן וועלן מיר ניט זינגען...

"לאַמיר ביידע אַ ליבע פירן!
מיר זינגען דאָך מיט דיר פון גאָט אַ פאַר"...
דאָס פאַלקסליד זינגען פלעגן מיר אין פירן
צוריק מיט עטלעכע און פערציק יאָר, —

זיאַמע, איך און עלינקע און ליוטיק.
נאָר אַט אַוועק זינגען די מענער אויפן פראַנט...
זיי האָבן זיך געהאַלטן פעסט און מוטיק.
(אַלץ אונדזער זינגען אין די בריוו דערמאָנט.)

"צוויי־דריי יאָר וועל איך אויף דיר וואַרטן,
און אויב אַפילו פיר, איז בײַ מיר אויך פדאי".
נאָר ניט דערלעבט צום זיג צו דעם געגאַרטן
עס האָבן צווייען. צווייען פון די דריי..."

ס'האַט עלינקען די ערד געטאָן פאַרשלינגען,
אויך ליוטיקן פאַרזויגן האָט דאָס ליים.
מער אין פירן וועלן מיר ניט זינגען :
"דו נעם אַ דראַזשקעלע און פאַר אַהיים..."

די הוט

האָב איך ווען עס איז אין קרים דען אָפגערוט
און פון דאָרטן איז מיין זומערדיקע הוט ?

צוואַנציק יאָר פאַרבני, זי האָט די פאַרב פאַרהיט,
און דער שטרוי פון איר האָט זיך ניט אָפגעשיט !

הענגען אַלץ די גרינע פרענדזן אויף איר ראַנד.
אַבער וווּ איז יענע מירמל-ווייסע האַנט,

וואָס פלעגט אונטערהאַלטן זי מיט פינגער צוויי,
ווען עס פלעגט פון ים אַ ווינטל טאַן אַ ווייע ?

וווּ איז אונטער איר דער בלאַנד געקרויזטער קאַפּ,
דער געלעכטער ווען זי טוט אַ פלי אַראָפּ ?

אויב דאָס אַלץ איז שוין ניטאָ מער, איז דען גוט
וואָס ס'האָט זיך אַזוי פאַרהיט מיין זומערהוט ?

1985

קיין סימן

איך בין דעמאָלט אַ קינד געווען.
און דו ביסט געווען אַ קינד.
איך האָב געשפּילט דאָס פּייגעלע,
און דו האָסט געשפּילט דעם ווינט.

די פּיעסקע, וואָס מיר האָבן אָפּגעזוכט
איז געווען פאַר צווייען פאַרטראַכט.
דו האָסט אין אַ לײלעך פאַרוויקלט זיך,
און איך האָב זיך פּליגלען געמאַכט.

מיר האָבן געלע בלעטער געבראַכט
און אויסגעשפּרייט אויפן דיל.
האַסט עטלעכע קלעצלעך האַלץ צעשטעלט —
אין וואָלד קומט פאַר די שפּיל.

אַ פּליגל איז צעבראַכן בני מיר.
איך מוז בלײַבן אויף ווינטער אין וואָלד...
דו פאַכסט מיט דעם לײלעך און פּליסט אַרום,
איך וויין, ווייל עס איז מיר קאַלט.

דער ווינט און דאָס פייגעלע ריידן צום גראַם.
(די ווערטער געדענקען מיר גוט.)
...נאָר צענדליקער יאָרן זינען פאַרבן —
אַנטרונען ווי איין מינוט!

— — — — —
איך האָב דיר געטראָפן דאָ אינעם לאַנד,
ווי מיר וווינען ביידע אַצינד —
אַ קורצעזעצטער פעטלעכער ייד,
קיין סימן פון יענעם ווינט.

1983

צום זייגער

דו, זייגער, צעטיילסט מיר די צייט אויף חלקים,
איך זאל זי אַראָפּשלינגען גרינגער.
מיין טאָג, כאָטש אויף טויזנטער רגעס צעבראַק אים,
רינט אויס צעווישן די פינגער...

און וואָס זאל ניט זיין, בלעבט די צייט ביי מיר שטעקן
אין האַלדז און וויל מיך דערשטיקן.
דער ווייזער פאַרלעכטערט ניט אויף קיין ברעקל
מיט זיינע אַהיין־און־צוריקן.

דער טאָג קערט זיך אום און דער חודש קומט ווידער.
דער יאָר אָבער ווייסט ניט פון קונצן.
ער לייגט זיך צו מיר אויפן פנים אַנידער
מיט נאָר כאָטש אַ פיצעלע רונצל.

דו, זייגער, ביסט גוטהאַרציק און תּמּעוואָטע.
דער יאָר וויל פון חכמות ניט וויסן.
ווייל ער איז די אמתע מאָס פון דער דאַטע,
פון צייטן וואָס פליסן און פליסן...

איז קוק איך און קוק אַלץ אויף דיין ציפּערבלעטל —
עס שאַרן זיך דאַרטן צוויי פינגער,
ווי זיי וואָלטן וועלן די עוולה פאַרגלעטן
און מאַכן אַ ביסל אונדז גרינגער.

מיין מאמעס גורל

מיין מאמעס גורל גייט מיר נאך א בלינדער —
ער זעט גאר ניט אז דאָס בין איך, ניט זי,
און אז עס איז אן אַנדער צײַט אַצינדער,
אז איך פאַרנעם זיך, ווי דאָ הייסט, מיט "פּאַעזי".

איך קאָך און וואַש און ראָם, ווי זי, אַ לעבן.
און ווען דער גורל טרעט אַ וויילע אָפּ,
כ'בין גליקלעך אויב מיר האָט זיך אינגעגעבן
פאַרשריבן דאָס וואָס וועבט זיך אין מיין קאָפּ.

כ'באַצי זיך צו מיין גורל צווייערלייזק —
איך האָב אים פּינט, נאָר ווי דער מאַמעס קינד,
כ'בין אויסמעקן בני זיך אין האַרץ ניט פעיק,
ווי זי האָט אים אַ לעבן טריי געדינט.

איז זאָל מיר אויך זײַן שווער! איך האָב קיין טענה, —
נאָר שווערער! איך בין דאָך ניט זי, נאָר איך,
און חוץ איר גורל, האָב איך מײַנעם
אַ זיסן און אַ ווייטיקלעכן פליכט.

1986

צו אונרזער זון

עס איז געווען אַ פּרילינגטאָג
ווען איך האָב דיך געהאַט.
איך האָב ערשט אַכצן יאָר פאַרמאַגט —
אַ מיידעלע פּמעט.

מיין מאַמע האָט געהייסן מיר
כ'זאַל אין געבורטהויז גיין,
דיין טאַטע האָט מיך נאָר באַגלייט —
פּאַוואָליע, פיין און שיין.

ווען אין געבורטהויז כ'בין אַריין,
דערזען אַרום דעם צער,
האַב איך ניט וועלנדיק דאָרט זיין,
צעכליפעט זיך, דער נאַר.

ווען טרערן האָבן מיר געפעלט,
האַב איך זיך שווער פאַרטראַכט...
די דאָקטאָרין שטייט אויפן שוועל
און קוקט אויף מיר און לאַכט.

— כ'האַב ערשט געזעען אייער מאַן,
ער טרעט ניט אַפּ פון הויז,
ער פּרעגט: "דאָס קינד איז שוין פאַראַן?
דערציילט, ווי זעט עס אויס!"...

און ביידע לאַכן מיר מיט איר —
מיר זינען ביידע יונג.

די ציט זי טוט זיך ניט קיין ריר.

— — — — —

און מיט אַ מאַל — אַ שפרונג!..

אַ ווילדער שפרונג צום עפילאַג
אויף פופציק יאָר פּמעט...
עס איז געווען אַ פּרילינגטאַג,
ווען איר האָב דיך געהאַט.

1986

ניט געזעטיקט

פאַראַן אַן אויסדרוק "זאַט מיט יאַרן!" —
ווי קאַן מען זײַן מיט יאַרן זאַט?!
כ׳בין יעדן טאַג ווי נײַ געבאַרן,
ווי גאַר קײן יאַרן ניט געהאַט...

און עפעס נײַ איז, עפעס ווונדערט,
און עפעס ווילסטו נאָך דערגײן.
עס האָט נאָך יעדער טאַג באַזונדער
זײַן פּרײַז, זײַן נײַס, זײַן מײן און חוץ.

דער טאַג קומט אַלע מאָל אַ יונגער
און יונגערהײט אין צײַט פאַרשווינדט.
עס איז צו גלייבן אַז מײַן הונגער
דערהאַלט ביים לעבן מיך אַצינד.

ווען זײַן וואָלט איך מיט אַלץ געזעטיקט,
מיט גלײַכגילט צײַלן מײַנע טעג,
וואָלט איך צו זיך אַלײן פאַרשפּעטיקט.
ווייל ס׳וואָלט מײַן "איך" פון מיר אַוועק.

1984

מיין מאמע

געוואַלד, געוואַלד!
מיין יונגע מאַמע איז געוואָרן אַלט —
זי לאַזט באַלד איין דאָס צנימל פונעם לעבן...
איך בעט זיך : האַלט!
און זי, זי קען קיין עצה זיך ניט געבן.
זי פאַלט און פאַלט...
איך שטיי דערנעבן
אין וויסטער פּיין
פון ביטער אומבאַהאַלפן זיין.

1983

מיין מאמעס אלטקייט

מיין מאמעס אלטקייט הענגט אויף מיר —
א הארטער שטיק געוויין.
דער מאמעס אלטקייט
דריקט מיך ווי א שטיין.
עס זאגט צו מיר איר יעדער שטריך :
— איך בין שוין מער ניט איך,
עס איז מיר אלץ דערעסן,
מיר פלאנטערן זיך די מעת-לעתן...

איך פרוו זיך שטעלן צו איר אלטקייט מיטן רוקן,
נאָר דורכן שאַרבן מנינע אויגן קוקן, קוקן...

1983

אַן אייניקל

איך וויל אזוי אַן אייניקל!
אַ האַפענונג איך טראַג
דורך אים זיך צו פאַראייניקן
צום מאַרגנדיקן טאָג.

מיין לעבן וועט זיך ענדיקן,
איך וועל שוין מער ניט זיין —
ער וועט אין טאָג אין בלענדיקן
מיט יונגע טריט אַרײַן.

זאַל זײַן די באַבע רחלע
וועט בלײַבן ניט דערקענט,
נאָר גילטיק זײַן איר ברכה וועט,
וואָס איז צו אים געווענדט.

צי זײַן וועט עס אַ ייִנגעלע,
אַ מיידעלע — אַלץ איינס! —
אין אונדזער קײט אַ רינגעלע,
אַ ייִדעלע נאָך איינס!

און אויף דעם לאַנד דעם ייִדישן,
ווי איך, מיט פרייד און גרויל,
וועט ער זיך שוין ניט הידושן,
נאָר אויסלעבן זיך וווּיל.

1984

פון אַלע די "ניטן"

הײַנט פֿלעט מען ניט וועש
און מע לײַט ניט קײַן פענדלעך.
מע קלײַבט ניט אויף הײַצן
קײַן סכֿר און קײַן שפענדלעך,

מע האַקט ניט קײַן האַלץ
און מע רײַבט ניט קײַן פֿאַרפל,
מע צײַט ניט קײַן לײַכט, —
אַז צו וואָס זאָל מען דאַרפֿן?!

פון צירעווען זאַקן
פֿאַרשפֿאַרט אײַז צו רײַדן.
(גײַ פֿרוּוו עס דערצײלן
דער באַבען, דעם זײַדן!)

מע לײַגט ניט קײַן לאַטעס,
מע טראַגט ניט קײַן וואַסער,
מע שטעלט ניט קײַן וויַזן
און מע טרײַקנט ניט קעזלעך.
פון אַלע די "ניטן"
מע ווערט עטוואָס בלאַסער, —
אַ ביסעלע בלאַסער
און אויכעט נערוועזלעך.

איך און מיין פרייד

מיין פרייד זוכט אַ וועג נאָך אַנאַנד, נאָך אַנאַנד...
קייַן טיר איז ניטאָ? — מיטן קאַפּ דורך דער וואַנט! —
צעפּאַטערט, פאַרמאַטערט, נאָר פאַרט אויף דער פּריַיַ
זי טוליעט צו מיר זיך און בלויבט מיר געטרייַ.

נאָר איך בין ניט איך שוין, און זי איז ניט זי.
עס ליגט אויף אונדז בייַדן דער שאַטן פון מי —
צו זוכן און זוכן אַ טראַפעלע ליכט
אין פינצטערניש, וואָס איז ווי סמאָלע געדיכט.

ווהיין איז אַהינגעקומען מיין פרייד? —
אין שוויגן צערונען, צעשאַטן אין רייד,
צעגאַנגען אין טרערן, אין ווייטיק פאַרברענט
און... איז ניט געוואָרן פון אונטער די הענט.

1983

די צײַט, זי טוט זיך אָפּ דאָס איריקע,
דאָס איז פאַר קײנעם ניט קײן נײַס. —
מײַנע האָר די קאַשטאַן-קאַליריקע
זײַנען געוואָרן זילבער-ווייס.

אַלע זומערס — דורך זײ פאַרגעסענע.
אָט ווי ניט געווען אויף דער וואָר.
בלויז די ווינטערס די אײַנגעגעסענע
זײַנען אַריבער צו מיר אין די האָר...

1984

אויף קבר־אַבות

איך גיי... איך גיי אויף קבר־אַבות.
מיט מיר גייט מיט די זון, די לופט,
מיט מיר גייט מיט מנין קאַפּ, מנין גוף,
און נאָר דאָס האַרץ פאַרויס לויפט באַרוועס,
און שטיקער רייסט פון זיך, און רופט,
ווי ס'וואַלט דער אומגליק טרעפן נאָר־וואָס...

צום טויער כ'קום פון גרויען שטיין.
איך גיי אַריין. די ביימער ראַשן.
פון רעכטס — אַ פלומפּ די הענט צו וואַשן.
ס'געוועלטיקט דאָ דער טויט אַליין...
נאָר ניין, ער קלייבט זיך ניט דיר סטראַשען.
ס'איז אַלץ אַרום דאָ שיינן און רייזן,
דו קאַנסט אין גרינס די אויגן פאַשען
ווי תּמעוואַטע ציגן צוויי —
ביז וואַנען ס'קומט ניט זייער ריי...

אין דער האַלב־טונקעלער אַליי
איז אַלץ געאַרדנט ווי צום בעסטן.
אַ מענטשן טרעפסטו אַדער צוויי —
זיי זוכן דאָ די טויטע נעסטן
פון טויטע לעבנס אַלערליי.

אויך איך געפיין מנין טויטע נעסט.
עס גרייכט צו איר פון בוים דער שאַטן.
...דו קוק אויף דעם נאָר וואָס דו זעסט —
צו קוקן טיפּער איז פאַרבאַטן.
ניט פּאַלג דיין האַרץ, דאָס איז דער עיקר.

ווייל רײסן וויל עס פון דיר שטיקער.
עס שלעפט און שלעפט דיך אלץ בשתיקה
אהיז פון וואַנען (ווייסט עס פעסט)
איז שוין ניטאָ מער קיין צוריקקער...

כ׳דערפיל אַ קעלט אין די געדעריים.
דער וועכטער הויבט מיך אויף. איך שטער אים.
דער וועכטער וויל פון גאַרניט וויסן, —
ער דאַרף דאָ ראַמען און באַגיסן.

איך גיי אַוועק פון קבר-אַבות.
מיט מיר גייט מיט די זון, די לופט,
מיט מיר גייט מיט מיין קאַפּ, מיין גוף,
און נאָר דאָס האַרץ צוריק לויפט באַרוועט
און ווערט צעריסן אַזש, און רופט,
און לאַזט ניט נעמען זי אויף ערבות.

1986

געדענקען

געדענקען

הייסט בענקען

נאך יינגערע יארן

וואָס זיינען אַנטרונגען געוואָרן

צוזאַמען מיט נאַנטע און ליבע. —

זיי זיינען דעם טיך פון דער צייט ניט אַריבער,

געבליבן פון יענער זייט שטעקן.

זיי שלאָפן

און זיי איז זיך ניט צו דערוועקן...

געדענקען

הייסט לאָזן זיך קרענקען

פון יענע פאַרגאַנגענע ווינטערס און זומערס,

וואָס יעדער פון זיי איז אַ בילד איצט אַ שטומער, —

פון יענע פאַרשווינדענע האַרבסטן און פּרילינגס,

וואָס זיינען געוואָרן פאַרטייליקט, —

פון יענע גאַנצפּרײַען,

פאַרנאַכטן,

בייטאַגן,

וואָס הערן ניט אויף אין זפרון צו נאָגן.

אַ נעכטיקער טאַג! ס'איז ניטאָ ווער

ס'זאַל אויסלייזן זיי פון דעם עבר...

געדענקען
הייסט זיך ניט באשרענקען
דורכויס מיטן הינט,
וואָס איז גרויס ווי אַ גענעץ,
ניט אַפטיילן זיך מיט אַ גרענעץ
פון אַלץ וואָס געווען און פאַרלאָפן.
נאָר דעם בליק האַלטן אָפן
צום בייז וואָס מע טאָר עס ניט שענקען.

1987

געקניפט און געבונדן

דאָס לעבן — געקניפט און געבונדן —
דער צדיק, דער רשע, דער נאַר,
די לידער, די טרערן, די ווונדן,
דער מורד, דער קנעכט און דער האַר...

און קיינער וועט קיין מאָל ניט אַנען
פון וויגל און ביז צו דעם טויט
דעם ענטפער — ווהיין און פון וואַנען,
ווייל קיינעם איז דאָס ניט פאַרטרויט.

וואָס הייסט עס דען — לעבן און שטאַרבן,
וואָס הייסט עס דען — זיין און ניט זיין?
ס'איז אפשר אַ שפּיל בלויז פון פאַרבן,
אַן אומבכיט פון שאַטן און שיין?

דאָס לעבן — דאָס איז אַ לעגענדע,
וואָס האָט ניט קיין סוף און קיין ברעג.
אַט זיינען מיר נאַר וואָס געווען דאָ,
און אַט זיינען מיר שוין אַוועק...

1986

עס האָט דאָך געפעלט אַ הערעלע

אײַ, בערעלע, בערעלע!
ווי עס לויפט די צײַט!
דאָס וויפלטע שוין יערעלע
האָט זיך פאַרקײקלט ווייט...

דײַנע קינדערשיכעלעך
האַבן איבער מײַן שטוב שפּאַצירט,
מײַנע קינדערביכעלעך —
דיך פאַר דער האַנט געפירט.

און ווי ס'וואַקסט אויס פון אַ קערעלע
אַ בוים — אַזש עס גלייבט זיך שווער! —
אַזוי איז פון דיר, מײַן בערעלע,
געוואָרן אַ דובֿ-בער.

אין מאַסקווע האַסטו אַ געשריי געטאָן
פאַרן אָפּפּלען: "להתראות!"...
ווי דאָס האַרץ האָט דעמאָלט וויי געטאָן
ווייסט נאָר אַליין גאָט.

עס האָט געשנייט און גערענגט,
געדונערט און געבליצט.
און דאָך האָבן מיר זיך באַגענגט
אויף דער ערד אויף דער אייגענער איצט!

אוי, בערעלע, בערעלע!
כיטו אַ טראַכט און דאָס בלוט ווערט פאַרקילט:
עס האָט דאָך געפעלט אַ הערעלע
דיין גורל זאָל זיין פאַרשפּילט...

1986

צום לאַנד ישראל

וויזן איך טאַקע אין ירושלים,
אַדער ס'חלומט זיך מיר נאָך אַנאַנד ?
ווי האָט זיך מיר איינגעגעבן צו באַפרייען
פון געבונדנקייט מיט יענעם לאַנד,

צו באַשליסן קיין מאָל מער ניט וויסן
וועגן קרובים, וועגן גוטע פריינט ?
אַט די גרויסע ביטערניש פאַרזיסן
כ'וואָלט באַדאַרפט אַ צווייטע יוגנט היינט.

כ'בין אַהער געקומען שוין אַ מידע.
אַנהייבן פון ס'ניי — דאָס איז גאַנץ שווער.
כ'זאָל אין דיר דאָ ווערן איינגעגלידערט —
דאָס איז איצט מיין איינציקער באַגער.

י'דיש לאַנד, דו ביסט מיר ליב און טייער !
נאָר איין קלייניקייט בני דיר איך בעט :
טרייסל זיך ניט אָפּ פון מיין צושטייער,
זאָג מיר נאָר ניט, אַז פאַר מיר איז שפעט...

1986

פאלק און ציון

פאלק און ציון —
צו אַט אַ די ווערטער
די שפעטלעך דערהערטע
כ'האָב לאַנג ניט געוויסט ווי איך זאָל זיך באַציען.

נאָר ס'האָט מיך דאָס לעבן
געדולדיק גענומען דערציען.
און אַלץ ביזן איך גרייט איצט צו געבן
פאַר פאַלק און ציון.

פון לענדער פון פרעמדע
די יידן זיך ציען און ציען
צום לאַנד — דער לעגענדע
און וואָר פונעם ציון.

און זאָל בני מנין פאַלק דאָ
זיין ווונד זיך פאַרציען!

1984

אַ קורצער זפרון

שטייט בני מיר אַ פלאַש מיט פרמל-וויין.
איז די פענצטער קוקן בערג אַריין.

אויף דער גאַס מיט וועלכער כ'גיי נאָך ברויט
וואַקסן אַלזאַנדערעס — ווייס און רויט.

שטייט אַ בוים מיט אַ געלאַקטן קאַפּ.
הענגען מילגרוימען פון אים אַראָפּ.

גייען מענטשן, ריידן אויף עברית.
זעצט מען זיי דערפאַר אין תפיסה ניט.

אַבער איר, איך קוק זיך גאַר ניט אום —
כ'האַב פאַרגעסן שוין פון וואַנען כ'קום...

1983

א ניסל פון א ציפרעסבויים

דער מאַנדלבוים

איך גיי און זוך דעם מאַנדלבוים —
מע זאָגט, ער נעמט שוין בליען.
אויב ס'בלייט דער מאַנדלבוים, וועט שוין
דער ווינטער לאַנג ניט ציען.

דער מאַנדלבוים דעם פּרילינג פילט,
ווען ער איז נאָך פון ווייטן,
און אַפּילט זיך אַנזאָגן אונדז מילד,
אַז ס'גייען שיינע צייטן.

ער איז ווי דער באַגינען ראָז
און פּריש ווי דער באַגינען.
עס טוט אַ ווינטעלע אַ בלאַז
און ברענגט זיין דופט זיין דינעם.

אַט איז ער טאַקע! ניט קיין ריז.
נאָר ווי איז אים געראַטן
זיין ווי ער איז, פון קאַפּ ביז פּיס
מיט מאַנדלצווייט באַשאַטן?!

1986

ווען די זון האָט גענומען פאַרגיין

ווען די זון האָט גענומען פאַרגיין,
איז עס געווען אַזוי שיין,
אַז אַ קינד האָט פאַרקוקט זיך אין הימל
און אַפּגעשטעלט זיין געוויין.

ווען די זון האָט גענומען פאַרגיין,
איז עס געווען אַזוי שיין,
אַז אַ זקנה געכאַפט האָט דעם בעזעם
און געמאַכט אַרום שטוב ריין.

ווען די זון האָט גענומען פאַרגיין,
איז עס געווען אַזוי שיין,
אַז אַ קראַנקער האָט זיך צעשמייכלט —
פאַר וואָס — ניט געוויסט אַליין.

און ווען די זון איז פאַרגאַנגען,
האָט מען זי מיט קיין שום צוואַנגען
ביז פאַר טאָג ניט געקענט דערלאַנגען.

1985

און נאָר זײַנע װאָרצלען

אַ בוים האָט זײַן איינציקן אָרט אויף דער ערד.
און דאָס איז זײַן גאַנץ פאַרמעגן.
אַהער צו קומען צו אים אומגעשטערט
די זון און דער ווינט און דער רעגן.

זײ טרעפן אים שטענדיק בײַ אים אויף זײַן אָרט
און באַשענקען פון ברייטער האַנט אים.
דער פּינלעכער גורל פון דאָ זײַן און דאָרט
איז קײן מאָל געווען באַקאַנט אים.

ער ווייסט, אַז אַלץ װאָס אים איז באַשערט
װעט ער אויפן אָרט דאָ האַבן.
און נאָר זײַנע װאָרצלען אונטער דער ערד
גראָבן און גראָבן און גראָבן...

1983

א ניסל פון א ציפרעסבוים

א ניסל פון א ציפרעסבוים —
אין קניפעלעך זיין הויט —
ווי נאָר כ'האָב אָנגערירט אים קוים,
האָט זיך דער האַנט פאַרטרויט.

זיך פונעם צווייגל אָפּגעטיילט,
אין פויסט אַרײַן געשווינד,
און דאָרט מײַן דלאַניע אויסדערציילט
ווי שלעכט איז אים אַצינד :

ס'איז אומגעריכט געוואָרן נאָכט,
קיין ברעקל לופט, קיין ליכט...
ווען ער וואָלט פריער טאָן אַ טראַכט
פון דעם ווױזין ער קריכט !

מיר דאָכט, איך האָב דערהערט זײַן שטים.
ער בעט זיך : "לאָז מיך, לאָז!"
...און מײַנע פינגער האָבן אים
אַראָפּגעגליטשט אין גראָז...

1983

אויף א צווייגל-גאפעלע
הענגט א רעגן-טראָפעלע.
לעבן דעם איז נאָך אַ טראָפּן —
איז די פרייד אַ טאָפּלע!

כ'האָב הנאה פון זיי ביידן,
ווי זיי פינקלען אַנשטאָט ריידן,
ווי זיי קענען זיך ניט שוידן...

1983

חמסין

זיץ איך אין שטוב צווישן פיר ווענט —
ווערט די זון פון ליבע צו מיר פארברענט,
און דער בוים פון בענקען נאך מיר — אזש גרין.
אויך איך קיין ארט פאר זיך ניט געפיין
צווישן די פיר ווענט.

אייגנטלעך וואלט איך ארויסגיין געקענט, —
וועל איך דאך ווערן פון היץ פארברענט,
און דער בוים וועט זיך שאקלען אהער און אהין,
ווי איינער זאגט: אין אזא חמסין
איז א גליק צו האבן פיר ווענט!

בלויב איך זיצן אזוי ווי איך בין.
זיץ איך, האלט איך דעם קאפ מיט די הענט
און איך פיל ווי אלע פיר ווענט
האבן אויף מיר זיך אנגעלענט...

1983

איך בין אַ געוויקס

אַזוי ווי די קרוין בײַ דעם צעדער,
צעצווײַגט איז מײַן לעבן.
אַזוי ווי די זונענבלום,
כ׳קאַן זיך אָן זון ניט באַגײן...
און טאַמער איז פעלדזיק דער גרונט,
כ׳וועל אָן עצה זיך געבן —
אַרויסשפּראַצן וועל איך סײַ ווי
דורך אַ שפּאַלט אין דעם שטיין.

איך בין אַ געוויקס אַזאַ מאַדנער,
וואָס מענטש איז זײַן נאַמען,
וואָס טײל מאַל פּאַרטראַגט אים
דער טײוול ווייסט וווּ נאָר דער ווינט.
נאָר ס׳פירט אים דורך טויזנטער יאָרן
צוריק זײַן נשמה,
און ברענגט אים אַהיים,
און אויף סײַ מיט די וואַרצלען פאַרבינדט.

1985

איך און דער בוים

מיט וואָס געפעלט מיר אונדזער בוים,
וואָס שטייט אַנטקעגן הויז ? —
פאַראַגען טעג, איך האַלט זיך קוים.
און ער איז שטאַרק און גרויס.

איך נעם צום האַרצן יעדער זאַג,
פון יעדן אומרעכט כ'לינד.
און ער, ער טרעפט דעם ערגסטן טאַג
מיט בלעטער ווייך ווי זינד.

אַלץ איינס אַ רעגן צי אַ ווינט,
אַ האַגל, אַ חמסין —
זיין שטאַם דעם גליכגעוויכט געפינט,
זיין קרוין איז תמיד גרין.

בני אים איך בעט זיך : זאַג מיר אויס
וואָס מאַכט דיך אַזוי פעסט ?
ער זאַגט : — ס'איז מיין אחריות גרויס —
איך האָב בני זיך אַ נעסט !

1983

נעמט אַוועק

נעמט אַוועק פון מיר די היזער!
לאַזט די ביימער נאָר אַליין.
ס'איז דאָס שענסטע הויז אַ תּפּיסה,
און דער מיאוסטער בוים איז שוין.

נעמט אַוועק פון מיר די מענטשן!
לאַזט די פּייגלען נאָר אַליין.
מענטשן ריידן אָפט מאָל נודנע,
פּייגלען זינגען תּמיד שוין.

אַנגעבויט און אַנגעוואַלגערט
ציגל, אַפּיזן, שטאַל און שטיין...
ווען די וועלט וועט זיין פאַרמויערט,
וועט דאָס לעבן אונטערגיין.

1983

דאָס שטיינדעלע

פון שיפועדיקן שטעגעלע
קניקלט זיך פאָוואָליע
אַ פּיצזימאַנטשיק שטיינדעלע
די גרייס פון אַ פאַסאַליע...

איז מיטן דרינגען קניקלען זיך ?
עס מוז דאָך זיין אַ סיבה!
אַ גראַז-גריל האָט אַ שטויס געטאַן ? —
איז ער אַזאַ מין גיבור ...?

אַט לויפן נאָך צוויי שטיינדעלעך —
אַ קלענערס און אַ גרעסערס...
כאַטש כ'זע אַז קיינער גייט דאָ ניט,
קוק איך זיך איין נאָך בעסער.

און מיט אַ מאָל — אַ מיידעלע!
האַסטו געזען אַ ביסל !?
פאַרשטייט זיך, אַט די שטיינדעלעך —
פון אונטער אירס אַ פיסל.

די קוסטעס לאָזן זי אַרויס.
(קוים-קוים איך הער זיי רוישן.)
זי קלניבט דאָ שוועמלעך אונטער זיי
און לייגט צו זיך אין קוישל.

כ'הייב אויף דאָס ערשטע שטיינדעלע,
וואָס האָט געגליטשט זיך הייטער,
כילאָז עס אַראָפּ אין קעשענע
און גיי זיך ווייטער.

1985

נאַר אַזוי !

וויפל מוט דער פויגל דאַרף
אויף צו זינגען אַזוי שאַרף,
אויף צו זינגען אַזוי הויך,
הערן זאָל אין שטוב זיך אויך,
אויפכאַפן כ'זאָל זיך באַגינען
פון זיין פויגל-קול דעם דינעם
און דערהערן גאַנץ גענוי :
— אַזוי און אַזוי ?
אַזוי און אַזוי.
נאַר אַזוי !

ווען זיין זמרל כ'דערהער,
קאָז איר שוין ניט שלאָפן מער.
צו דעם ריטעם פון זיין ליד
ווערט מיין אויער צוגעשמידט.
כ'פרווו דעם פיצל זאַץ באַזינען,
דאַרט דאָס קערנדל געפינען
אין דעם איינפאַכן געבוי :
— אַזוי און אַזוי ?
אַזוי און אַזוי.
נאַר אַזוי !

איך פאַרטראַכט זיך איבער דעם,
און צו ביסלעך איך באַנעם.
ס'איז דער פויגל דאָך גערעכט !
רק ער פרעגט, און פרעגט מיט רעכט.

ס'איז די האַמלעט-פּראַגע! נײַערט
אין אַן אויפלאַגע אַ נײַער,
מיט אַן ענטפּער קלאַר ווי טוי:
— אַזוי און אַזוי?
אַזוי און אַזוי.
נאָר אַזוי!

1983

שיטפון

ס'געפעלט דאָס וואָרט מיר שיטפון!
עס שיט און פליט און יאָגט דיר אָן...
נאָר מיט דערטרינקען האָט דאָס וואָרט
בפירוש גאַרניט ניט צו טאָן.

אַ מבול איז אַן אַנדער זאך.
דעם מבול ווייסט מען פון תנ"ך.
נאָר רעגענען ווי ס'הייבט נאָר אָן,
ווערט אין ישראל אַ שיטפון!

ווי קומט עס, ווי אַזוי און ווען?
ס'איז ערשט אַ טריקעניש געווען!
נאָר ס'וואַסער לויפט פון באַרג אין טאַל
און גליַך אַ טומל הייבט זיך אָן:
שיטפון!

שיטפון!

שיטפון!!!

1986

נאַכטשפּאַציר

באלאָדע

די קאַרש און דער וויינשל, די באַר און די פּלויס —
ס'איז יעדער אַראָפּ צו ביי נאַכט פון זיין בוים.
מע האָט זאלבעפּערט זיך געטראָפּן ביים וועג
און אַלע צוזאַמען שפּאַצירן אַוועק.

די באַר זאָגט: — איר זעט אויפן הימל אַ באַר?
די פּלויס זאָגט: — אַ פּלויס איז עס, זיי ניט קיין נאָר!
די קאַרש און דער וויינשל, זיי האָבן געשווייגן,
געטראַכט: ניט פּדאי צוליב דעם זיך צו קרייגן.

זיי האָבן דערקניקלט זיך ביז צו אַ טיך,
געשפרונגען, און שווימען געלאָזן זיך גלייך.
אין שיין פון לבנה געזען האָט מען קוים
די קאַרש און דעם וויינשל, די באַר און די פּלויס.

זיי זיינען אַרויס אויף דעם אַנדערן ברעג.
אַ הילצערנער פּלויט האָט פאַרשטעלט זיי דעם וועג.
די קאַרש און דער וויינשל אַדורך זיינען באַלד.
די פּלויס איז געבליבן שטעקן אין שפּאַלט...

די באַר האָט ביים שטענגל געשלעפּט זי צוריק,
און טאַקע אַרויסגעשלעפּט — ס'איז נאָך אַ גליק!

די קאַרש און דער וויינשל — אויף יענער זייט פּלויט
זיי קוקן אַרום זיך, דערשראַקן אויף טויט.
נאָר וואָס לאַזט זיך אויס? — אַ געוויינלעכער גאַרטן,
ווי דער, וואָס זיי האָבן פאַרלאָזן ערשט דאָרטן,

אויף יענער זייט טייך, אין דעם היימישן אָרט,
וואָס איז פון דעם נניעם זיי ליבלעכער פּאַרט.

ס'איז גלייכער אַהיים גיין! זיי האָבן געפונען
אַ דורכגאַנג אין הילצערנעם פלויט, אַ שפּאַרונע,
און ווידער געלאָזן זיך שווימען אין טייך —
צוויי מאָל אין איין נאַכט! ס'איז אַוודאי ניט לייכט.

און וווּ איז די באַר איצט, און וווּ איז די פּלויס? ...
אַט איז זייער גאַרטן! זיי גלייבן זיך קוים.

די באַר און די פּלויס האָבן לאַנג שוין געקערט זיך.
זיי פרעגן די קאַרש און דעם ווינשל: וואָס הערט זיך?
— וואָס פרעגט איר! ס'איז דאַרטן אַ ליכטיקע וועלט!
און מער נישט אַז איר האָט אונדז דאַרטן געפעלט...

1984

עס טאָגט

פילן די בלומען אז ס'האָט זיך געענדיקט די נאַכט,
וויילן זיי מער ניט דעם טוי אויף די קעפעלעך טראָגן.
איין בלום די צווייטע פרעגט אָן:

— דו ביסט וואָך?

— דו ביסט וואָך?

ס'נעמט טאָגן!

אַט האָט אויף מיזרח אַ פאַסיקל גאַלד זיך צעלאַכט.
זוניקע שטראַלן דעם נעפל דעם גרויען פאַריאָגן.
איין בלום דער צווייטער זאָגט אָן:

— איך בין וואָך!

— איך בין וואָך!

ס'נעמט טאָגן!

ליכטיקער ווערט! — ס'האָט אַ ווינטל די בשורה געבראַכט.
ס'רוישן די ביימער, די קוסטעס, ווי זיי וואַלטן זאָגן:
— ס'איז שוין אַ סוף צו דער נאַכט!

אַלץ איז וואָך!

אַלץ איז וואָך!

זאַל טאָגן!

1924

צום פייגעלע הינטער מיין פענצטער

וואָס שרייַסטו מיר אין פענצטער "פּיצל, פּיצל!" —
איך ווייס, אַז ביסט אַ פּיצל, מעגסט מיר גלויבן.
נאָר ווען דיין קולכל טוט די לופט אַ קיצל,
דערהער איך תּיכּף דורך פּאַרמאַכטע שויבן.

דו פּלעכסט דיין נעסט און שרייַסט מיר: "ריטל, ריטל!"
פונקט ווי איך ווייס ניט אַז דו פּלעכסט פון ריטלעך!
ברענגסט נאָך דעם פעדערלעך אין נעסט — אַ מיטל
עס זאָל דאָרט ווערן וואַרעם און געמייטלעך.

איך ענדיק שרייַבן, כּיטעל אַוועק אַ פינטל.
נאָר דו, דו לאַכסט גאָר אַפּ פון מיר, מיין ברעקל!
שרייַסט מיר אַריין אין פענצטער: "טינטל, טינטל!"
און דו פּאַרקערסט צו מיר זיך מיטן עקל...

1985

ווי הייסטו, פייגעלע ?

ווי הייסטו, פייגעלע, וואָס דו זינגסט אזוי שיינ,
ווי איז דיין נאָמען, פייגעלע דו קליינ ?
זאָג מיר אויפן אויערל, איך זאָל פאַרשטיין —
ביסט אַ בלויערל ?
— ניין, ניין !

זאָג פון דיין נאָמען כאַטש אַן איינציקן אות !
ביסט אַ שוועלבעלע ?
— אייס איך וואָס !
ביסט אַ טרילערל, פייגעלע דו מיין ?
אַדער אַ טשיזליקל, קאָן אפשר זיין ?

האַב איך געטראָפן ? יאָ אַדער ניין ?
— יאָ אַדער ניין — איך ווייס ניט אַליין...

איך בין מיר אַ פייגעלע, ווי דו זעסט,
כ'פיק מיר קערנדלעך און פלעכט אַ נעסט.
איך בין מיר אַ פייגעלע אַ פלינקס און אַ שיינס,
און ווי מע רופט מיך איז מיר אַלץ איינס !

1985

איך שפאציר

פון אלע שפאצירערס בין איך דער פארברענטסטער.
דער מענטש דארף געניסן פון זון און פון לופט!
איך שטעק מיך ארויס דעם קאפ פונעם פענצטער,
און זאגט מיר, אז איך בין אין דרויסן ניט — פרוווט!

איך קאן מיטן האלדז, גאט צו דאנקען, באוועגן
אויף רעכטס און אויף לינקס און ארויף און אראפ.
א זעלטענער טאג! טאמער מאכט זיך א רעגן,
איז וויפל געדויערט באהאלטן דעם קאפ?

די וועלט אין דריי זייטן זי ליגט פאר מיר אפן.
די פערטע, צום צימער — זי גייט מיך ניט אן.
דארט האט זיך נאך קיין מאל אזוינס ניט געטראפן,
ס'זאל מאכן אליין זיך, אויב איך וועל ניט טאן...

די האר מיינע פאטלט א ליבלעכער ווינטל,
די זון אזא מילדע זיך טוליעט צו מיר.
עס פאלט מיר ניט איין גאר א קוק טאן אויף הינטן —
איך בין איצט ניטא אין דער היים, איך שפאציר!

1986

כ'באפריי זיך

ס'איז שייך צו מעבל, צו קליידער, צו לידער —
צו אלץ וואָס עס שאַפט אַרום מיר אַ האַרמידער —
צו בריוו ניט פאַרענדיקטע, האַלבע עסייען,
צו דעם וואָס מער פרייט ניט, ווי ס'פלעגט אַ מאַל פרייען,
נאָר ס'קלניבט זיך און שטויבט זיך
און קריכט אויפן קאַפּ מיר...
מיט אַט אַ דעם אַלעם
דאָס לעבן כ'פאַרשטאַפּ מיר.

כ'באפריי זיך פון אלץ. כ'וואַרף אַרויס און ווער יזנגער.
איך זאָג אויף צו איבערצייילן אויף די פינגער :
די נייטיקסטע ביכער, די נייטיקסטע העפטן. —
מיט שמאַכטעס אַרומוואַקסן ? — פּוסטע געשעפטן !

אַרום איז אַ מידבר און ס'בלאָזן חמסינען,
מע טאָר ניט אַרויסלאָזן דאָס פונעם זינען !

איז זאָל זיך פאַרוואַנדלען מיין שטוב אין אַ בינדל,
אַ שטיקל געצעלט אויף די היץ צו פאַרמינדן,
פון זאַמד זיך פאַרשטעלן, פון קעלט און פון רעגן.
צו וואָס, כ'בעט אייך, דאָרף איך מיין גאַנצן "פאַרמעגן" ? !

1983

סוף זומער

סוף זומער. צוויי נעכט אז עס רעגנט.
דער הימל ווערט קלאַר צו פאַרטאָג.
די זון אַ דערפרישטע באַגעגנט,
ווי זי וואָלט בני נאָכט זיך געצוואָגט.

נאָר ס'טראָגט שוין דאָס גרינס געלע לאַטעס,
עס טרויבערט די ביימער דער ווינט.
און גרויליקע ייִדישע דאַטעס
זיך טוען אין האַרצן אַ צינד...

איך קוק אויף אַ בלאַט אַ האַלבטויטן,
וואָס שאַרט זיך אין מיטן דעם ברוק.
עס טרינקט זיך די שקיעה אין רויטן.
סוף זומער. איך שטיי און איך קוק...

1986

אויף דער שאַרף פונעם מעסער

אין אַסיענפעלד

כ'בין ווי דער אַסיענפעלד פאַראומערט,
דער נײַער טאַג מיך ניט דערמינטערט.
עס פאַלן אָפּ אַלץ שטיקער זומער,
עס קומען צו אַלץ שטיקער ווינטער...

אַט ווי דער אַסיענפעלד כ'בין אָפּן
אַנטקעגן ווינט, אַנטקעגן הימל,
וואָס פונקט ווי גאַרנישט וואָלט געטראָפּן,
קוקט צו ווי ס'וועלקט מיין לעצטינק בלימל...

כ'בין ווי דער אַסיענפעלד פאַראומערט.
איז אפשר כ'בין מיט אים אַ צווילינג,
און מיט דער צײַט פאַר מיר וועט קומען
פונקט ווי פאַר אים אַ נײַער פּרילינג?

1986

אויף דער שאַרף פונעם מעסער

נאָך רוישיקע טעג, נאָך שטילע פאַרנאַכטן
בלײַבט עפעס נאָך איבער דערנאָך צו דערטראַכטן.

אויף דעם איז די נאַכט דעם מענטשן געגעבן —
די נאַכט וואָס קען לאַנג זײַן אַזוי ווי דאָס לעבן.

זי וויקלט פונאַנדער פאַר יעדערן גערן
בײַטאַגיקע בילדער פון זען און פון הערן.

און מאַדנע : ס'איז פינצטער, נאָר זעסט איצטער בעסער,
אַז אייגנטלעך גייסט אויף דער שאַרף פון אַ מעסער.

דו קענסט ניט פאַרשטיין, כאַטש פאַרשטיין ביסט אַ בעלן,
ווי גיט זיך דיר אײַן גאָר אין אַפּגרונט ניט פאַלן,

ווי אַזוי גיט זיך אײַן דיר — אַ גאַטעניו, ליבער ! —
אַריבערצושפּרינגען די בערג און די גריבער ?!

בײַ טאַג זײַנען זיי מיט אַ נעפל פאַרצויגן.
מאַכט אפשר דאָס האַוועניש בלינד דינע אויגן ?..

1985

איז וויי און מוט פון דיין געמיט

אויף שמואל האלקינס הספר האט א דעלע-
גאציע פון דער ישראל-אמבאסאדע גע-
בראכט אין מאסקווער שרייבערהויז א קויש
מיט בלומען.

דיך האט שוין מערער גארניט ניט געארט.
נאר האסט זיך נאך צעווישן אונדז געפונען,
ס'האט נאך אין וועג זיך ניט גערירט דיין טרונע.
דער עולם האט געשוויגן ביטער-הארט.
די שווערע קרענץ פון לעבעדיקע בלומען —
ווי בלעכענע. ווי זיי וואלט מען באשטעלן
פדי דעם גרויסן אומרעכט צו פארשטעלן...

א בלומענקראנץ פון שרייבערשן פאראיין,
פון דעם פארלאג, פון די קולטור-אינסטאנצן,
פון איינצלנע פערזענלעכקייטן — קראנצן.
(די אַנפירונג, זי קען אויף דעם באשטיין.)
אין ערנוואך — די באַסן פון פארטיי,
וואָס האָסט ביים לעבן ניט געליטן זיי.

נאר ס'האט די טיר אן עפן זיך געטאן —
אויף מענער-אַקסלען איז אַרײַנגעשווומען
פון צוגעזאָגטן לאַנד אַ קויש מיט בלומען
און מיט אַ מגן-דוד אויבן אָן.

געלאָזן הינטער זיך דעם קראַנצנסטויג
און זיך פאַר דיין צוקאַפּנס טיף פאַרנויגט...

דיין בליק דערוואַכט האָט אויף איין אויגנבליק! —
אַזוי איז יעדן פאַל מיר אויסגעקומען.
כ'האַב גוט געוואָסט: אין וויי און מוט פון דיין געמיט
האַסטו די ליבע צו דיין אייגן לאַנד פאַרהיט.

1983

פונקט ווי ביי אנדערסענען

פונקט ווי ביי אנדערסענען שטייט,
קיינ האַר איז ניט פאַרפעלט :
דער קעניג אין זײַן "נינעם קלייד"
שפּרײַזט אום איבער דער וועלט...

הײַנט איז ער — יענער, מאַרגן — דער,
עס גייט אים זייער ווײַל.
און ס'איז ניטאָ שוין קיינער ווער
זאָל זאָגן — ער איז הײַל.

ווייל אַלט געוואָרן איז יענץ קינד,
און מער פון אַלע שרײַט,
אַז ס'איז דעם קעניגס קלייד געשפּינט
פון סאַמעט און פון זינד.

1983

דער מישפט

דער לענינגראדער מישפט אין 1964סטן יאָר
איבער דעם דיכטער יוסף בראַרטקי.

ער איז געשטעלט געווען פֿאַר דעם געריכט,
פֿאַר גאַרנישט טאָן, פֿאַר אומגיין לידיק,
בעת אַרבעט איז אַ שטאַלץ, אַ פֿליכט,
וואָס מאַכט דעם מענטשנס לעבן פֿריידיק.

און ער, אַ יונגער מענטש מיט הענט און פֿיס
(ער וווינט אין איינעם מיט זײַן מאַמען) —
איז זאָל ער גיין פֿאַרדינען וווּ ניט איז,
צי שטיינער שלעפֿן, צי די גאַסן ראַמען...

— אַ גאַנצן ווינטער וואָס האָט איר געטאָן?
— איך האָב פֿאַרנומען זיך מיט לידער שרייבן...
נאָר ס'זאָגט דער ריכטער אין אַ שטרענגן טאָן:
— ווי וואָגט איר דאָ מיט אונדז קאַטאַוועס טרייבן?!

— איך האָב געשריבן, אויף מיין ערן־וואָרט,
און איבערזעצט פֿון אַנדערע אויך שפראַכן...
— פֿאַר פֿוילע תּירוצים איז ניט דאָ דאָס אָרט.
מיר נעמען אין באַטראַכט ניט אַט די זאַכן.

איך פרעג אײַך דײַטלעך: וואָס איז אײַנער פֿאַך?
צי איר פֿאַרדינט פֿון אומריינע געשעפטן?
ערשט נאָך דער אַרבעט, כאַטש אַ גאַנצע נאַכט
איר מעגט דאָרט פֿאַטשקען לידלעך אין די העפטן...

דער דיכטער שטייט פארהויבן שטאַלץ דעם קאַפּ
און ווערטער קלאַרע פלייסט זיך אונטערקלייבן.
דעם וויפלטן שוין מאַל ער שטעלט דעם טראַפּ:
— איך אַרבעט. ס'איז מיין אַרבעט — שרייבן.

1983

איז וואָלד

נאָך יענעם שרעקלעכן געוויטער
איז אונדזער וואָלד געוואָרן קראַנק און שיטער.
איבער די צווייגן גייט אַרום אַ ציטער...

צעדרייטע שטאַמען און צעפליקטע קרוינען.
דער שטורעמווינט האָט ניט געוואָלט זיי שווינען.
אַ וועוריק האָט שוין דאָ ניט ווי צו וווינען.

דאָ קאָן אַ הירש קיין שאַטן ניט געפינען,
די פייגלען ליגט דאָס זינגען ניט אין זינען.
די ערד זאָל כאַטש אַ שוועמל זיך פאַרגינען!

און נאָר די מורעשקעס זינען באַשעפטיקט.
דו קוק זיך צו נאָר ווי זיי זינען קרעפטיק!

זיי שלעפן פיצלעך צווייגעלעך און שטרויען,
און בויען שלעסער אויפן זאַמד, און בויען...

1984

דאָס אינדזעלע

עטעלע קאָוענסקי געווידמעט

ביידע, דורך התפעלות און אַנטווישונגען
זינען מיר אַרויס אין ים אין רושיקן.

און דער ים האָט טראָגן אונדז באַוויליקט —
אונדז ניט אינגעשלונגען, ניט פאַרטיליקט,

אויף די כוואַליעס הויך אונדז אויפגעהויבן
און געוואַלט פאַרשרייען, און געוואַלט פאַרטויבן —

מיר, די אויסדערוויילטע זאָלן שווימען מונטער
און ניט וויסן, אַז די שיף גייט אונטער,

און ניט טראַכטן וועגן אינדזעלע דעם קליינעם,
ווי די אָפּגעראַטעוועטע האַלטן זיך אין איינעם.

הינטער זיבן ימען, אונטער זיבן זונען
האַבן מיר מיט דיר דאָס אינדזעלע געפונען,

זיך געזעגנט מיט די כוואַליעס, מיט די שטראַמען,
וועלכע האַבן הויך צעקלונגען אונדזער נאַמען.

איין געדאַנק פאַרפאַלט אונדז דאָ טאַג-טעגלעך —
צי די שיף איז ראַטעווען נאָך מעגלעך...

1985

איך לייג אויס צום גוטן

איך גלייב, איך לייג אויס צום גוטן.
אניט וואָלט געווען דאָך עק וועלט...
וואָס אמת, עס טרעפן מינוטן
ווען אַטעם פאַרפעלט.

דערנאָך גייט עס איבער
און ס'אַטעמט זיך ווידער ניט שלעכט.
און ס'ווערן נאָך טויזנט מאָל ליבער
די טעג מיט די נעכט.

אויב טראַכטן צום שלעכטן,
וואָלט דעמאָלט דער מאַרגן באַדאַרפט
זיך ענדיקן נעכטן —
בײַ דער שווערד אויף איר שאַרף...

1985

משוגעת

כ'טאפטשע און טאפטשע דעם דיל טאג און נאכט,
כ'האב מיט די פיס אים צעגריבלט, מיר דאכט,
פיל איך, די שטוב וועט באַלד ווערן מנין גרוב —
וויל איך אַרויסכאַפן זיך פון שטוב...

שטייט אויף דער שוועל אַ משוגענע וועלט,
שרפעט פון היץ און שוידערט פון קעלט,
גייט אויס פון הונגער און שטיקט זיך פון זעט,
שלעפט פאַר די האַר די געשלעכטער אין בעט,
יובלט און נואפט, לאַכט און קראַפירט —
מאָך איך צוריק צו פאַוואַליע די טיר.

ליב ווערט די שטוב מיר מיט אירע פיר ווענט.
גוט, וואָס די וועלט האָט זיי נאָך ניט פאַרברענט!
זיך איך אַ טאָג, און אַ וואָך, און אַ יאָר,
ביז ס'נעמען שטעכן אין קאָפּ מיר די האַר,
ווינלע איך ווייס דאָך, אַז הינטער מנין טיר
וואַרט אַ משוגענע וועלט דאָרט אויף מיר,
וואַרט מיר אין דרויסן, נאָר קריכט ניט אין שטוב —
כ'זאָל ניט אַרײַנשלעפן זי אין דער גרוב,
מורא אַרײַנשטעקן האָט זי דעם קאָפּ —
מיינט אַז איך בין פונעם זינען אַראָפּ...

1986

צוויי הערצער

צוויי נאקעטע הערצער פון ביידע זינט מיר,
וואָס ציטערן, צאָפלען פון מינדסטן באַריר :
דאָס האַרץ פון מיין מאַמען, דאָס האַרץ פון מיין מאַן.
איך טוליע צו זיך ביידע הערצער און שפּאַן...

איך פרוּוו זיי באַשיצן פון ווינט און פון קעלט.
זיי האָבן ניט קיינעם חוץ מיר אויף דער וועלט.
איך ריַיס פון זיך פאַסן און וויקל זיי אַין,
דעם חושך צעבראַק איך און מאַך פאַר זיי שיין.

צוויי נאָענטע, פינפולע הערצער כ'טראַג מיט.
אַבי נאָר ניט אויסגליטשן זיך, גאָט באַהיט !
אַבי נאָר ניט אינלאַזן זיי אויפן וועג,
וואָס ער איז געפלאַסטערט מיט שטיינערנע טעג...

1985

מיין מאמע שווייגט

וויין, מאמע! פאַר וואָס וויינסטו ניט?
האַסט זיך דאָך אָנגעליטן אַ לעבן...
צי דו האָסט אַלץ פאַרגעסן
און אַלעמען פאַרגעבן?

שרײַ, מאמע! פאַר וואָס שרײַסטו ניט?
דיין האַרץ איז דאָך — אַ שטיק ווייטיק.
ניט קיין רפואות, נאָר אויסשרײַען זיך
וואַלט געווען דיר נייטיק...

רייד, מאמע! פאַר וואָס רעדסטו ניט?
דיין בליק איז שטאַר, פאַרגליווערט,
ווי נאָך דיין אייגענעם לעבן
וואַלסטו זיך אַוועקגעזעצט שיבעה.

רייד, מאמע!

וויין!

שרײַ!...

1987

אויסוואַל

יעדער נײַער טראַט — אַן אויסוואַל :
גיין אַהער אָדער אַהין.
יעדער וואָרט — דאָס איז אַן אויסוואַל,
וואָס אין אים איז דיין פסק-דין.

ביסט אַ קינד נאָך — איז דיין אויסוואַל
ביי דער מאַמען אויפן שויס,
ווען דו ציסט זיך צו אַ צאַצקע,
וואָס ניט קלייבנדיק קלייבסט אויס.

שפעטער ציסטו זיך צו מענטשן —
וויכסט פון יענע, גייסט צו די.
דורך דיין אויסוואַל איז דיין לעבן
שוין באַשטימט פון סאַמע פרי.

טייל מאַל שטייסטו פאַר אַן אויסוואַל
און דו פילסט גאָר ניט אַליין,
ווי דעם וועג קלייבסט אויס דעם שווערסטן
און דו לאַזסט אויף אים זיך גיין...

ביימער קאנען ווערן פידלען —
פידלען אַנגעטאָן אין סטרונעס.
דאָס זינען די פּינע ביימער.
און פון פּראָסטע מאַכט מען טרונעס.

שטאָף קאָן זיין צי זיך, צי סאַמעט —
יעדער וועלן זאָל פאַר זיך אים.
דאָס זינען די פּינע שטאַפּן.
לצוונט טויג זיך אויף תּכּריכּים.

פאַר באַצירונג נעמט מען שטיינער :
גרינע, געלע, בלויע, רויטע...
דאָס זינען די איידלשטיינער.
פּראָסטע דעקן צו די טויטע...

1985

דאָס ייִנגעלע

דאָס טרויעריק-באַרימט בילד פון דעם ייִנגעלע
אין ייִדישער געטאָ (פוילן).

דאָס ייִנגעלע מיט די אויפגעהויבענע הענט —
די לופט אַרום אים ווי אַ פֿייער ברענט —

ער וועט אייביק בלעבן אַזוי שטיין
אין מיטן דער וועלט איינער אַליין...

צו אַלע אונדז איז זיין בליק געווענדט.
יעדע מאָמע האָט אים דערקענט.

ער האָט אויסגעשטעלט די דלאַניעס פֿאַרויס.
די שרעק אין זיין בליק איז אַ לעבן די גרויס.

אַט באַלד וועט ער אומפֿאַלן פון אַ שאַס.
און קיינער וועט קיין מאָל ניט וויסן פֿאַר וואָס
און ווי אַזוי האָט די וועלט דאָס דערלאָזט...

1986

טקס

(געשריבן אין קיבוץ אפיקים)

דאָס מיידל פון דער פיתה אלף-יוד
האַט אומגעקערט זיך פון דעם טקס געטאָ-וואַרשע.
איצט שטייט זי דאָ פאַר אונדז און דרשנט.
זי ט'אַלץ געזען און אַלץ געדענקט זי גוט.

עס זינען גלאַט און פליסיק אירע רייד.
אַלץ ניט געכאַפטערהייט דערציילט זי איבער.
און מיר — מיר וואָלט געוועזן ליבער,
ווען בלייבן וואָלט זי שטיין צעחושטערהייט.

נאָר ניין! זי שילדערט אָפּ אונדז יעדן טאָג
און חזרט איבער: טקס... טקס... טקס...
די "טקס" האָקן זיך אַרײַן ווי טשוועקעס
אין טיפן ווייטיק וועלכן איך פאַרמאָג.

זי טיילט אונדז מיט וועגן די קופעס האָר,
און בערג מיט קינדערשיר, און קאַסטנס בריילן —
דאָס אַלץ פון וואָס צו ריידן איך פאַרשפאַר:
דאָס בלוט אין מנינע אָדערן נעמט קילן...

און אפשר בין איך טאַקע ניט גערעכט...
אַט דאָס מיט וואָס די מענטשהייט דאַרף זיך שעמען,
פון וואָס אין חלום שוידערט דורך די נעכט,
איז גוט, וואָס ס'קאָן דאָס מיידל ניט באַנעמען?..

1983

צו די קדושים

"נאָר מיר, נאָר אונדז, נאָר באַרוועס־גרויע קינדער
דאָס נעכטיקע צעשיסן איז באַשערט".

אי ציק פ פ ע ר

דאָס נעכטיקע איז אייך געווען באַשערט
(אַזוי האָט איר געמיינט) צעשיסן. —
דערפאַר האָט איר באַזונגען ביקס און שווערד,
ניט וועלנדיק פון גאַרניט וויסן?

אַליין דער טיטוול האָט מיט אייך געשפילט,
פאַר בלוט מיט בלוט פאַראורטיילט צו באַצאָלן,
אין שיינע רייד דעם אומזין איינגעהילט,
פון אייער רויטער גרויקייט אָנגעקוואַלן.

דער ווער ס'זועט זאָגן מיר : צעווישן אייך
געווען זיינען חכמים און צדיקים,
דער ווער ס'זועט זאָגן מיר אַז איצט איז ליכט
באַשולדיקן, צוריק דעם פאַרווורף כ'שיק אים!

ווייל איך אַליין בין ליב פון אייער ליב,
ווייל איך אַליין בין טיילווייז אויך אַ קורבן,
ווייל כ'האָב געטרונקען פון צעשמעלצטן בליי,
וואָס איר האָט פאַר די דאַרשטיקע דערוואַרבן.

ווייל איר — איר זינט מנין פנינלעכער פארמעג.
איר זינט דאך מנינע פעטערס, מנינע ברידער!
ווען נאך א ביסל כ'גוי אין אינער וועג,
וואלט איר געווארן זיך אליין דערווידער.

פארפלאגטערטע, פארבלאגנדזשעטע אין וואלד
פון אונדזער ווילדן צוואנציקסטן יארהונדערט,
איינצייטיק אי פארשאלטן, אי געזאלבט
געווען איז יעדערער פון אייך באזונדער.

און נאך. איר זינט דאך אלע ווייט ניט גלייך,
ניט אלע האבן אלץ גענוי פארשטאנען.
געווען ראמאנטיקער צעווישן אייך,
געווען פחדנים, צופאסלערס, מאראנען...

צו פארשן איז נאך איצטער ניט די צייט.
די ווונד איז נאך צו פריש, צו גרויס דער ווייטיק.
מיר טארן זיך ניט שטעלן פון דער זייט,
דאס וויכטיקסטע געדענקען איז אונדז נייטיק:

אז אינער פבוד זיין זאל אפגעהיט.
ס'קאן אינער בלוט ניט אויפהערן צו זידן,
ווייל איר זינט קדושים, וויל ווער יא צי ניט —
איר זינט געווארן אומגעבראכט אלס יידן!

1986

נאַקטורן

ניט שפיל מיר קיין מאַרש, נאָר שאַפענס אַ נאַקטורן.
לבנהדיק-דורכזיכטיק איז דאָרט דער ניגון.
כ'געהער ניט צו יענע צעברויזטע נאַטורן,
וואָס לעכצן נאָך שלאַכטן און זוכן צו זיגן.

דער טאָג, אונדזער טאָג איז צערייצט און פאַרקנעכטיקט.
די נאַכט בני שאַפענען — פון ריינסטע באַגערן.
איז יעדן נאַקטורן זיין גאונישקייט נעכטיקט.
מע קאָן דאָרט דערהערן ווי ס'טריפן די שטערן...

...די טרויב האָט באַפוילן, די פויק האָט געדרשנט,
עס האָבן די טעג זיך געוואָרגן מיט פניער.
אָך וויפל געדונגענע הימנען און מאַרשן,
וואָס האָבן געמאַכט אונדז דאָס ביליקסטע טייער!

איז שפיל ניט קיין מאַרש נאָר שאַפענס אַ נאַקטורן.
איך פיל, דאָרט געפינט מיין נשמה אַ האַפן.
זי בלאַנדשעט דאָרט אום צווישן געטלעכע שפורן
איז ציטלאַזן דויער פון אייביקן שאַפן.

1985

צוועלפטער אויגוסט

שוין אזוי פיל יאָר,
שוין אזוי פיל יאָר! —
און דער ווייטיק ווערט ניט שטילער אויף קיין האָר.
יעדערער פון אונדז פאַרשטייט און ווייסט :
צו דעם אומגליק
איז ניטאָ קיין טרייסט.
אפשר פרווון אויסוויינען זיך הויך ?
אַלץ דאָס טייערסטע
אַוועק איז מיטן רויך...
איז צערניסן כאַטש פון איינזאַמקייט די פענט
און זיך אַלע נעמען פאַר די הענט !

1985

דאטעס

מיר זינען באלאגערט
מיט דאטעס פון טויטן,
און יעדער געשטאָרבֿענער
קומט ווי אַ פּאַנטאַם.
מיר זינען באלאגערט!
ס'וועט באלד שוין ניט בלייבן
קיין אַרט אויף אַ שפּאַן טאָן...

מיר זינען געפּענטעט
מיט דאטעס פון טויטן,
וואָס דריקן דעם מוח
און שרייען און מאַנען.
מיר זינען געפּענטעט!
מיר וועלן שוין באלד
זיך אַ ריר טאָן ניט קאַנען...

מיר זינען צעלעכערט
פון אַט אַ די דאטעס —
מיר האָבן דאָר קיינער
קיין אייזערנע פּאַנצערס.
מיר זינען צעלעכערט!
בני אונדז וועט קיין אַבר
ניט זיין באלד קיין גאַנצער...

יוני 1987

פאטערלאַנד

פאטערלאַנד — פעסטונג מיט אייזערנע טויערן!
פאטערלאַנד — לאַנד פון געבוירן.
פאטערלאַנד, ביטערלאַנד —
האַסט אונדז דעם לעבן פאַרביטערט.
פאטערלאַנד, ציטערלאַנד —
יעדערער זיצט דאָרט און ציטערט...

פאטערלאַנד —
ס'ליגט אין דיין ערד דאָרט באַגראָבן מיין פאטער.
ווער צו זיין שטיין וועט איצט קומען,
אז קיינעם מער האָט ער? ...

1986

אַזאַ נאַכט

ס'האַט געדונערט, געבליצט און גערעגנט.
כ'האַב דאָס פענצטער פאַרמאַכט,
ביז אין דער שפעט געלעגן
און אַלץ געטראַכט :
ווי גוט איז ניט זײַן אונטערזועגנט
אין אַזאַ נאַכט !

יעדעס מאָל אומגעריכט
פלעגט די גאַנצע שטוב זיך באַלײכטן
מיט אַ שאַרפער ליכט,
און אַ דונער פלעגט זיך פאַרקײכן.
פון הימל האָבן שווער און געדיכט
געגאַסן זיך גאַנצע טײכן...

נאַר מיט אַ מאָל
האַט דער דרויסן אָן מײַן וויסן
מיט צעשוּיבערטן באַרג און טאַל
זיך צו מיר אַרײַנגעריסן,
און ס'האַט זיך צעדונערט אַ קול :
— דו טאַרסט ניט פון רו געניסן !

ערגעץ דאָרט האָט אַ בליץ
אַ צעדערבוים אונטערגעצונדן...
דער ווינט האָט אַלץ צעשמיצט,
וואָס צונויפגעלעבט און פאַרבונדן.
ניט קיין וואַסער, נאַר בלוט שפּריצט
פון דער ערדס צעעפנטע ווונדן !..

און איר, וואָס געווען בין פאַרפירט
פון זאַטער באַקוועמלעכקייט נאַר-וואָס,
האַב אַן עפּן געטאָן די טיר
און שטיין געבליבן באַרוועס.
— וויפל איז דער שיר? !
גאַט אין הימל, ווי דו האַרעוועסט! —
און אַלע וועלטן הרובע
האַבן זיך צעיאַמערט אין מיר.

1986

פאַרנעמען טיפּער, שלניפּן בעסער,
אַלץ האַרעווען, ניט ווערן מיד!
דאָך דאַכט דיר, אויפן שפיץ פון מעסער
האַסטו געגעבן פאַר דיין ליד.

צו יעדן וואָרט ביסט פול מיט אייפּער.
דיך שרעקט, צי ביסטו טאַקע ווערט
דיין ליד זאָל שאַלן ווי אַ שופּר
און ווערן ערגעץ ווי דערהערט.

דו לייגסט אַריין אין ליד דיין לעבן
אַט ווי אַ צעטל אין אַ פּלאַש.
ווען טוועט פון דיר פאַרבליבן אַש,
וועט זי דערשווימען, גאַט וועט געבן!

1983

וועגן א צוגעשיקטן בוך

א לידערבוך דינעם
האָסט צוגעשיקט מיר.
איך לייען און לייען —
עס שמעקט מיט פאָפּיר...

פאַר לידער איזו שרעקלעך
אַזאַ מין סאַרט ריח.
די ווערטער פאַרשטיי איך,
די שורות פאַרשטיי איך,
נאָר ס'ליגט אויף דעם אַלעם
אַ טויטער געפּריר,
און ס'שמעקט מיט פאָפּיר...

דו שרייבסט וועגן נאַכט —
איזו איר שוואַרצקייט — בלוז טינט.
אַ קינסטלעכער, פון ווענטילאַטאָר —
דער ווינט.

וואָס איז דען דיין בוך ?
אַ פאַפּירענע וועלט
וואָס וועט מיט דער צייט
נעבעך ווערן פאַרגעלט,

אַ וועלט וואָס זי איז
ווי אַ גענעץ די גרויס,
זי וועט פון די טאַוולען
קוין מאַל ניט אַרויס,

זי קען ניט דערפרייען,
זי קען ניט באטריבן.
אַ שאַד וואָס דאָס ווייַסע פּאַפּיר
איז פאַרשריבן...

1986

צו איינעם אַ דיכטער

אויף צוגן קאָן מען ווייט פאַרפאַרן,
נאָר ניט אויף אויסצוגן, מנין פּריינט.
איך וואָלט עס זאָגן דיר פאַרשפּאַרן,
ווען אויף די עלטערע שוין יאָרן
וואָלט ניט אַרויסגעשטעלט זיך היינט
מיט אויסצוגן פון לייענער-לויב,
ווי יענער קרעמער אין זיין שויב.

1983

רעקוויעם

וועמען איך זע, זאָג איך אָן :

— געשטאַרבן !

אַ ייִדישער דיכטער געשטאַרבן !

ער האָט אין דער דיכטונג אַ שיינעם אָרט זיך דערוואָרבן.

— אַ דיכטער ? אַ וועלכער ? פון וואַנען ?

געשריבן ראָמאַנען ?

אַ, לידער !..

פאַר וועמען איך לייג ניט זיין בוך אַנידער,

קאָן שוין אויף ייִדיש ניט לייענען.

...ביכער, ביכער, אַלטע און נייע,

זיי לעכצן מע זאָל זיי פון שטומקייט באַפּרייען —

ביכער מיט הילעס ווייסע, בלויע, רויטע,

פון שרייבערס לעבעדיקע און טויטע,

פון שרייבערס היינטיקע און געוועזענע,

ערשט ניט לאַנג נאָך געשמאַק געלעזענע.

— און אַט איז נאָך איינער פון קאָן אַרויס...

הערט מען מיך אויס, די שטילקייט איז גרויס.

ביז איינער דערמאָנט זיך : — נו יאָ, אַוודאי !

ער האָט געהערט צו דער שיינער דיכטער-פלעיאַדע.

געשטאַרבן ? אַ שאַד ! ער האָט גוט געשריבן...

זאָגט, ווער איז נאָך פון די ייִדישע שרייבער פאַרבליבן ?

1985

צום קוואַל

עס טרעפט,
געציילטע טריט בלויז ביז צום קוואַל,
פון זון געפלעפט,
דו טוסט אַ פאַל.
און הערנדיק פון וואַסער דאָס געשאַל,
מיט הענט געשטרעקטע אויף פאַרויס,
פון דאָרשט גייסט אויס...

נאָר ניין!
מיט מיר
איז ניט דער פאַל.
איך וועל דערגיין
צום שפרודלדיקן קוואַל,
דערקריכן אויף אַלע פיר!
און מיט אַן אויסגעשטרעקטן האַלדו,
איז שטויב פון זאַמד און זאַלץ,
צופאַלץ צו אים און טרינקען,
טרינקען...

1984

מיטן פּוּח פּוּח דמיון

איין איינעם אַ שיינעם טאָג

איין איינעם אַ שיינעם טאָג,
פון הויז
צו זוכן די שיינקייט מיר פאַרן אַרויס.
זי האָט אונדזערע ביידנס הערצער געפאַנגען.
...נאָר די שיינקייט
קאָן מען צום טיש ניט דערלאַנגען.

און אַט איין אַ טאָג
וואָס איין פענצטער גרויט,
מיר פאַרן אַוועק
נאָך קארטאָפּל און ברויט.

מיר קומען, מיר עסן
ביז ס'ווערט אונדו דערעסן.
מיר האָבן איין שטוב
זיך צו פיל פאַרזעסן.

אויף דאָס ניי
מיר לאָזן איין וועג זיך געשווינד.
ווהיין? —
נאָך דער גוטסקייט מיר פאַרן אַצינד.

...מנין גוט וואָרט,
דיין גוטער שמייכל...
נאָר צייט איז
נעמען זיך פאַרן שכל!

אויף סיני אין צווייען
מיט פוסטע זעק,
אצינד נאך דער חכמה
מע לאזט זיך אין וועג.

מיר קערן זיך אום,
די זעק זיינען פולע
מיט סאמע חכמה.
ס'איז גרויס אונדזער גדולה.

מיר שטייען גאנץ אויבן
פון חכמה באהעלט,
און אונטן זיך פליעסקעט
די נארישע וועלט.

נאָר וויי,
צו וואָס מיר זיינען דערפאַרן!
עס האָט אונדזער לעבן
די שיינקייט פאַרלאָרן...

און אָט אין אַ טאָג
פון די שענסטע טעג
ברענגען די שיינקייט
מיר פאַרן אַוועק.

1984

ווינטטרויבן

די זון האָט דורך דעם תריס, פון אויבן
געשיקט דער וואַנט אַ הענגל העלע טרויבן.
די וואַנט האָט זיי צו ביסלעך איינגעשלונגען.
בלויז צוויי איז נאָך אַ לאַנגע צייט געלונגען
צו בלייבן הענגען קיילעכדיק און גלאַט —
די וואַנט איז שוין געווען מסתמא זאַט.

1986

מיטן פוח פון דמיון

גייך אזוי, גרינג אזוי, גאט צו פארדאנקען,
טראג איך זיך איבער אין מינע געדאנקען
פון אַט דעם טאָג אַט דעם גרויען און פוסטן
ווי נאָר איך וויל, ווי מיין האַרץ טוט נאָר גלוסטן!

כ'דאַרף ניט קיין פאַס, און איך דאַרף ניט קיין וויזע —
גיי איך שוין אום איבער גאַסן פאַריזער.
לויור, מאַנמאַרט און די זילבערנע סענע
זינען אין דמיון נאָר טויזנט מאָל שענער!

רויכיקער בעז-קאַליר רוט אויף די הייזער.
מאָך איך דורך בלויע בולוואַרון אַ ריזע.
פילט אַרום זיך די נשמה ביז טרערן
וויקטאָר הונגאַ, באַלזאַקן, פּלאַבערן...

...אַט בין איך שוין ביי דער לאַנדאַנער טעמוע —
גלייך מיט מיין בליק פונעם נעפל איך נעם זי —
כינעם מיטן ברעג, מיטן פאַלאַץ צוזאַמען
(וואַרט דאָרט די קעניגין כ'זאַל זי פאַרגראַמען.)

בניט זיך די וואַך טעאַטראַליש-טשיקאָווע,
ווילט זיך צו זיי אַ געשריי געבן: בראַוואַ!
גאַלדענע קנעפּ און שוואַרץ-רויטע מונדירן —
טויזנטער יאָר וועט אזוי זיך דאָ פירן...

פּלוצעם, באַווירקט פון אַן אַלטער לעגענדע,
בין איך שוין אין סקאַנדינאַווישע לענדער!
אַנדערסענס דענעמאַרק קומט מיר אַנטקעגן —
גיי איך און הייב ניט דעם שטויב אויף די וועגן...

אַנדערסענס מעשהלעך רינגלען אַרום מיר,
ווייעט פון זיי מיט דער אייביקייט. שטום איך.
האַב איך רעספעקט פאַר די נאַבעלע דענער —
דאָס וואָס איך ווייס פון זיי, קען ניט זיין שענער!

...שוויים איך און פלי איך און לאָז ניט קיין סימן —
טרעפט מיר אַמעריקע ברייט מיט איר הימן,
גריסט מיך די פּרייהייט — די שטיינערנע לעדי.
זאָג איך: נאָך הינט דאַרף איך זיין אין עין-גדי.
כ'בין אין קיבוץ דאָרט פאַרבעטן צום סדר,
קאָז איך דאָ מער ניט פאַרהאַלטן זיך ליידער...

און ווי פון חלום צו פולער דערוואַכטקייט,
גיי איך אַרויס פון מיין טיפער פאַרטראַכטקייט,
קום איך אַרויס מיט אַ וועג מיט אַ גראַדן —
פונקט ווי איך וואָלט זיך אין ים אויסגעבאָדן.

1986

די וועלט איז שלאָפּלאָז

די וועלט איז שלאָפּלאָז. קלאַפט צו מיר בײַ נאַכט
און וויל אַז איך זאָל אויך ניט שלאָפּן.
זי האַלט אַ גאַנצע נאַכט די לאַמפּן אירע אָפּן
און הוסט מיט נאַפט, מיט דאַמף, מיט פּראַכט...

די וועלט איז שלאָפּלאָז ווי אַן אַלטע פּרוי.
זי כליפּעט אין דער פינצטער מיט די ימען,
זיי ווערגן זי ווי דאָס געווייזן — אַ מאַמען,
וואָס אירע קינדער זײַנען אויך שוין גרוי,

וואָס אירע קינדער זײַנען אַלט גענוג,
נאָר ווייסן אַלץ ניט ווי אַזוי צו לעבן.
די וועלט, זי האָט זיי אַלצדינג אָפּגעגעבן
זיי זאָלן זײַן דערפאַרן, גליקלעך, קלוג.

נאָר אַלץ האָט זיך באַקומען ניט אַזוי...
איז רײַסט זי דורך די נעכט פון קאַפּ די ביימער
און וועקט מיך, כ׳זאָל זי ראַטעווען פון אימה,
זי, אַט די מידע וועלט, די אַלטע פּרוי.

נאָר איך בין שלעפּעריק און הער זי שלעכט.
נו מאַלע וואָס מיט איר האָט דאָרט געטראָפּן!
וואָס האָט זי זיך געמאַכט אַ מאַדע דורך די נעכט
באַקלאָגן זיך און מיך ניט לאָזן שלאָפּן!

אַט טריקנט איר דער דער מידבר אינעם האַלדו,
אַט ווערן איר די בערג פון וויי געשוואַלן...
און איר? זי מיינט אַז איר דערצייל איר אַלץ?
אויך מיר ניט גרינג איז. קומט מיר צו באַצאָלן?

איר דריי זיך אויס צום וואַנט און לאַז די וועלט
מיט אירע וועלטפראַגן און קאַטאַסטראַפן.
זי האַלט אַ גאַנצע נאַכט די לאַמפן אירע אָפן
און קלאַגט זיך אַז מײַן מיטגעפיל איר פעלט.

ווייסע פערזן

א

די רויטקייט פונעם רויען פלייש,
די בלייכקייט פונעם רויען ברויט,
די גרינקייט פונעם יונגן אויפס
איינס און דאָס זעלבע איז —
דאָס אַלץ איז רוי.

ב

ווי פּינלעך איז דער איבערגאַנג
פון קינד צו מיידל,
און דערנאָך — צו פרוי —
צו יונגער פרוי,
צו מיטל-יעריקער,
צו עלטערער.
און איצט, ווען קוים איך האָב זיך צוגעוויינט,
וואָרט ווידער מיך אַן איבערגאַנג.
ווהיין ?

ג

אַ לעבן לאַנג
ווי גאַנצקייטן כּיצעשטער:
איך בייס אַן עפל איין,
ברעך אָפּ אַ צווייג,
דעם שטיין צעקרישל איך,
האַק דורך דעם באַרג...

א לעבן לאנג
ווי גיכקייטן כ'פארהאלט.
דעם הירש איך פענטע
און פארשטאפ דעם שטראם,
איך כאפ דעם פויגל,
איך שפאן איין דעם ווינט...

אלץ נייע גיכקייטן און גאנצקייטן איך שאף,
וואס זיי זינען דערווידער דער נאטור.
און זי, זי נעמט פון מיר נקמה, —
ס'צעשטערט מיין גאנצקייט
די גיכקייט פון דער צייט...

דער באַרג

עס האָט דער באַרג פון שטענדיק מיך געלאַקט.
אים אויפהייבן האָט מיך געצויגן שטאַרק.
און כאַטש עס קאָן קיין מענטש ניט אויפהייבן אַ באַרג,
האָט דער פאַרלאַנג אין מיר גענעכטיקט און געטאַגט.

איך וואָלט מיין גאַנצן פּוּח ניט געקאַרגט.
זיך אונטערשטעלן האָט גענאַגט מיין קאַרק
פון יענער זייט ווי ס'האָט דער באַרג פאַרמאַגט
אַ שטיק אַראַפּהאַנג ווי אַ ריזנהאַק.

איך האָב געגלייבט : ווען יעדערער פון אונדז
וואָלט אויסלערנען זיך אָט די שווערע קונסט,
וואָלט מען אויף טויזנט מאָל צען טויזנט הענט
דעם באַרג צום הימל אויפהייבן געקענט !

נאָר שפּעטער האָב איך גוט אַרײַנגעקלערט :
אַפילו ווען דער נס מקיים ווערט,
דער באַרג, ער וואָלט ניט ווערן העכער אויפ קיין האַר.
בלויז אונדז וואָלט ער אַרײַנגעקוועטשט אין דר'ערד...
(דאָס איז ביז היינט נאָך ווייט ניט יעדן קלאַר.)

1983

זייער אש

שאט, ברידער יידן, מאכט ניט קיין רעש,
נאָר ווייסט: אין דער לופטן פליט אום זייער אש —
דאָס אש פון די קדושים מיט שרעק איך דערקאָן.
מיט דעם איז אוממעגלעך עפעס צו טאָן.
נאָך זייער פאַרשווינדן, נאָך זייער ניט זיין
דעם אש אין די לונגען מיר אַטעמען אין...

און איינער פון דריי, צי איינער פון פיר
כאַפט אויף זיך בני נאָכט מיט אַ קרעכץ: וויי איז מיר!
און איינער פון דריי, צי איינער פון צוויי
באַהאַלט אין די אויגן אַ שטומען געשריי.

און עמעץ באַמערקט ניט אַז ס'ליגט אין זיין טאַש
אַ שטויבעלע אומקום, אַ פיצעלע אש,
אַ ברעקעלע אש פליט אַריין דורכן מויל,
אַ בלעטעלע אש קלעפט זיך צו צו דעם זויל...

איז וואָס איז דער ווונדער ווען ס'ווערט אומגעריכט
בני איינעם פאַרשטעלט פאַר די אויגן דאָס ליכט —
מע ווייסט ניט פאַר וואָס, מע ווייסט ניט פאַר ווען
אַ לעבן ווערט אַפגעווישט, ווי ניט געווען?

און וואָס איז דער ווונדער ווען צען מיט אַ מאָל,
צי צוואַנציק, צי הונדערט צעברעכן דעם עול
פון חוב און דעם חילוק פון מעג און ניט מעג,
און העפען אַוועק אַן אַ וועג אַן אַ שטעג ?

שאַט, ברידער יידן, מאַכט ניט קיין רעש,
נאָר ווייסט : אין דער לופטן שוועבט אום זייער אַש...

1986

ווינטערנאכט

א

איז מיר ווינציק געווען די קאלדרע,
האָב איך צוגעדעקט זיך מיט דעם באַלקן.

איז מיר ווינציק געווען דער באַלקן,
האָב איך צוגעדעקט זיך מיטן דאַך.

איז מיר ווינציק געווען דער דאַך,
האָב איך צוגעדעקט זיך מיט דער נאַכט.

די נאַכט איז דורכויס צעלעכערט פון שטערן,
קען איך נאָך אַלץ דערוואַרעמט ניט ווערן.

ב

פּלוצען ווי די ווינטע פּליגעלעך
ברעקלעך וואָל פון מיינע ציגעלעך,
וואָס איך האָב אַ מאַל פּאַרלאָרן
אין דעם טאַל פון מיינן זפּרון.

ערגעץ אין אַ ווינטן נעכטן
האַט מען זיי באַוויזן שעכטן,
איז אַ ביסל וואָל פּאַרבליבן,
וואָס די צייט האָט עס צעריבן...

פליען ווי די ווייטע פליגעלעך
ברעקלעך וואָל פון יענע ציגעלעך.

ג

אין דער ווינטערדיקער נאַכט
אַרט מיך שוין ניט וואָס איך טראַכט.

ווי סינעמט טאַגן אויף דער גאַס,
ווערן מנינע שויבן נאַס.

ס'הערן מיך די שויבן קלערן
און באַגיסן זיך מיט טרערן...

1984

און לאנג אזוי

און לאנג אזוי כ'פלעג קוקן אויף אַ בוים
ביז זיך אליין פאַר זינס אַ צווינג דערפילן —
ווי זיין כ'וואַלט אויסגעשטרעקט אין רוים
און ס'וואַלט אַ ווינטל מנינע בלעטער קילן,
וואָס ווי די הענטלעפל זיי זינען פילבאַר
און פליעסקען שטיל, און לויכטן אַפּ מיט זילבער.

און לאנג אזוי כ'פלעג קוקן אויפן טיך
ביז זיך אליין שוין פאַר אַ כ'וואַליע פילן —
ווי כ'וואַלט זיך קניקלען העל און ליכט,
ניט אויפהערן זיך אַלץ צו שפילן.
בני יעדן וויג, בני יעדן הוידע
זיך מיטן טיכברעג טאָן אַ סודע...

און לאנג אזוי כ'פלעג קוקן אין דער הויך
ביז פאַר אַ וואַלקננדל כ'פלעג זיך אליין דערפילן —
אַ וואַלקננדל וואָס דורך-און-דורך זיך לויכט,
אַ טיפע בלויקייט טוט אין זיך פאַרהילן,
און קוקט אַראָפּ צום מיידעלע אויף דר'ערד,
וואָס האָט צו זיך אַט ערשט זיך אומגעקערט...

1983

מיר חלומט זיך, איך בין אַ שטאַטישער בוים,
מיין שטאַם — אין אַספּאַלט דערוואַרגן.
אויף די ליפּן — פון צווייט דער שוים,
דער שטאַם איז — מיין לאַנגער גאַרגל...

שריי איך צום גערטנער: — ראַטעווע, גוואַלד!
איך וועל דאָך דערשטיקט באַלד ווערן...
האַק אויס אַ פירעק אינעם אַספּאַלט! —
נאָר דער גערטנער וויל מיך ניט הערן.

...מיר חלומט זיך, איך בין אַ פּויגל. מיין נעסט
איז ערגעץ דערנעבן אַ קווימען.
אַ רויה אַ געדיכטער די אויגן עסט,
אַנטענעס דעם וועג פאַרצווימען...

שריי איך צום מער פון דער שטאַט: — הער מער,
שפענדעט מיר שטח אַ ביסל! —
זאַגט ער, ס'איז היינט מיט שטחים שווער,
און איך וואַלט געמעגט עס וויסן.

כאַפּ איך זיך אויף. ס'איז מיין צימער גערוים.
די לופט איז מיט זון אַנגעזויגן.
כ'פאַרגעס גלייך אַז איך בין געווען אַ בוים,
און אַז איך בין געווען אַ פּויגל.

דער בריוון-טרעגער

איך זיץ אין צימער שטומערהייט,
מיט בענקעניש פארווייט.
און ערגעץ דארטן אויף דער גאס
דער בריוון-טרעגער גייט.

זיין רענצל איז פון בריוו צעשפארט,
זיין טראָט איז גיך און האַרט.
ס'קאָן זיין, ער טראָגט אַט יענעם בריוו
אויף וועלכן יאָרן כ'וואַרט.

ער שטעלט זיך אָפּ און ווינטער אַנילט,
ער איז נאָך פאַר אַ מייל,
ער טראָגט פאַר מיר דעם גוטן בריוו,
און איך גיי אויס דערווייל...

עס טוט אַ זעץ פון בלוט אַ שטראָם,
עס הילכט אין קאָפּ "באַם, באַם"!
עס קומט צו פּלײַען ווי אַ ווינט
מגן-דוד אדום.

ער כאַפט אַרײַן מיר אַן שום רייד
און טראָגט מיר ווילדערהייט.
און אים אַנטקעגן, צו מיין שטוב
דער בריוון-טרעגער גייט.

1984

אַמיל-אַמאַל

די מיל וואָס שטייט אין וואָרט אַמיל-אַמאַל —
עס האָט די צייט געמאַכט פון איר טיל-תל.
ווען ס'טרעפט אַ שטאַרקער ווינט, זי טוט אַ מאָל
דעם אָנגעהויפטן שטויב און ניט קיין מעל.

זי איז אַ מאָל געוועזן שפּאַגל ניי
מיט געלבלעך-רויטע ציגל אין די ווענט.
נאָר דאָס איז אַלץ געווען און איז פאַרבני,
און קיינער וואָלט דאָ העלפן ניט געקענט.

ווייל קיינער האָט קיין מאַכט איבער דער צייט
און ס'האָט די צייט קיין מאַכט ניט איבער זיך.
אַמיל-אַמאַל. ס'איז אומגעהייער ווייט!
נאָר היינט האָב איך דערזעען אומגעריכט

פון דעם אַמיל-אַמאַל די מיל...

1986

שטיל טריפט די נאכט מיט אלע אירע קלאנגען.
 כ'שטרעק אויס מ'זיין בליק א שטערן צו דערלאנגען.
 די וואַלקנאדלעך ווי פעדערן כ'צעגריבל.
 און פאַר דעם קוימען פון א שטיבל
 איך לאַז א פרייען אַרט אין רוים.
 כ'רוף מיט מ'זיין בליק אַרויס די בלעטער פונעם בוים. —
 זיי ענטפערן מיר אַפּ מיט שטילן פלאַטער,
 ווי זיי וואַלטן געוועזן אינגעמאַטערט.
 דאָ, אין דער ענגשאַפט פון דער נאכט,
 ווי יעדעס שטויבעלע איז אַפגעווייגן,
 בל'יבט איבער שטענדיק אַרט פאַר מ'זינע שווימענדיקע אויגן.

און ווען די אויגן איך פאַרמאַך,
 ווערט אַלצדינג בלינד.
 און אַלץ וואָס ס'האַט מ'זיין בליק פאַר זיך געמאַכט,
 צעפלעכט זיך און צעבינדט,
 צעשטויבט זיך אויף קלענסטע טיילעכלעך
 און רוט, און רוט...

וועלט-אונטערגאַנג

די וועלט גייט אונטער,
ס'לעשט זיך אויס די וועלט.
און דאָס איז ניט קיין אומגליק,
ניט קיין ווונדער.
די וועלט האָט ווי די זון
אַ לאַנגן "טאָג" געהעלט.
איר אָונט איז —
דער צוואַנציקסטער יאָרהונדערט.

די וועלט גייט אונטער
ווי די זון פאַר נאַכט.
נאַר ס'הייסט ניט,
אַז עס פאַלט אויף דר'ערד דער הימל.
ס'האַט גאַט אַ וועלט מיט וועלטן
צוגעטראַכט.
און אונדזער וועלט איז אין זײַן האַנט —
איין בלימל.

איין בלימל
מיט דעם איינציקן בלוז מיין
(און אפשר אַן אַ מיין,
אומגערין?) —
פונאַנדערבליען זיך,
זײַן געטלעך-שיין,
דערנאָך פאַרוועלקן
און ניט ווערן.

קורצע אייביקייט

ווי ווייט איז פון האַמערן ביז שעקספירן,
פון מיקעלאַנדזשעלאָ און ביז ראָדענען?
גענוג איין שורה אויף צו קענען
צוזאַמענברענגען זיי אין פירן!

ווי ווייט איז דען פון אַדמען און חוהן
צום בחור הינטיקן דעם קוטשעראָוו,
וואָס גייט און האַלט זײַן מיידל פעסט געאַרעמט,
אַרום — דער שטאַטישער גן-עדן ליאַרעמט?

ווי ווייט איז פון דער ערד דען ביז די שטערן,
פון מײַן ניט זײַן נאָר ביז צו מײַן ניט ווערן?
ווי ווייט איז דען פון קלערן, קלערן, קלערן
ביז צו דערטראַכטן זיך און ניט משוגע ווערן...

1983

ווען ס'זעט ניט קיינער

זעסט אויס מיר — א גרויסער באַעוולטער פּויגל.
א פּויגל זאָל האָבן לענגלעכע אויגן,
און האַלטן די פּליגלען צונויפגעצויגן?!

א פּויגל אַזאַ מין — בני מיר בלויז איינער!
דו זיצסט אַ טרויעריקער, ווי פאַרשטיינערט.
דו פליסט אין די הימלען ווען ס'זעט ניט קיינער.

א פּויגל אַזאַ, וואָס בלויז איך פאַרשטיי אים
און פרוווי באַשיצן פון ווינד און וויי אים
און גיב אַנשטאַט קערנדלעך זיסע טיי אים...

אַז יעדעס פעדערל דינסט איז מיר אייגן,
וואָס אַנדערש איז ווי בני אַלע פּייגל. —
איך ווייס ווי די פּליטערלעך זיינע זיך לייגן...

און ווילסטו, וועל איך אויף אַ וואַלקן דיר וויגן,
און ווילסטו, איז וועל איך אַ ווינט פאַר דיר קריגן,
ער זאָל, ווען וועסט פּליען, דיר קעמען די פּליגל...

אַבי זאַלסט ניט זיצן אַזוי אַ פאַרשטיינערט,
אַבי זאַלסט ניט דאָגהן, דו קינד דו איינער!
דו פליסט דאָך צום הימל ווען ס'זעט ניט קיינער.

איך הער זיך צו

ביסט אין צווייטן צימער,
און איך פרוו פון ווייטן
יעדן קלאנג באשטימען —
וואָס ער קאָן באַדייטן.

ליב אַזוי צו הערן
ווען צו מיר דערלאַנגען —
קומען און ניט ווערן
קלאַנגען, קלאַנגען, קלאַנגען...

אַט אַ צייטונג בלעטערסט,
אַט דעם פענצטער עפנטסט...
נאָר אַ ווילע שפעטער
פרוו איך מער ניט טרעפן...

טראַכט איך אויס אַ וועלדל
בלעטערדיק פאַרלאָזן,
און אַ שטעכלער דאַרטן
שאַרט זיך אין די גראַזן —

טופעט מיט די פיסלעך,
קען גאָר שטיל ניט ווערן...
כידרעמל איינ צו ביסלעך
פון דעם זיסן הערן...

1986

בני דעם שרייבטיש

קיין מאָל קאָן איך ניט רויק מיט אַ פעדער אין האַנט זיך זעצן.
מיר שטעלט זיך אַנטקעגן דער שרייבטיש
מיט זינע מאַדנע געזעצן.
מיין ליד ערגעץ ווייט מיך פאַרפירט,
אויף אַ וועג אַ ניט אויסגעקלאָרטן,
און דער טיש האָט אַ שיר, —
ער פאַרנעמט אַרט פון דאַנען ביז דאָרטן.

ער אייפערט מיך צו מיין מוזע,
און וויל אונדז שטענדיק שטערן.
ער קלערט אויס אויף זיך שטויב
כדי איך זאָל ניט קאַנען קלערן.
פאַרחושט די פאַפירן כ׳צעליג
און כ׳ליג זיי ווידער צוזאַמען...
דער האַרמידער וואַקסט אויף מיין טיש
וויפל איך זאָל ניט ראַמען.

די בלייפּעדערס מישן זיך אויס,
די שרייבמאַשין קריכט אין די אויגן,
דער טישזייגער גרילצט,
פון צייטונגען אַ פאַרפלייצונג...
עס פאַרבלייבט ניט קיין ברעקל אַרט
פאַר מיין ווייסן בויגן.
איך בין אומבאַהאַלפן,
איך קאָן זיך ניט געבן קיין עצה.

און — א פישוף א מיין! — אט דערהער איך,
ווי אין פיבער:

דער האַרמידער אויף מיין טיש
מיט מיין אומרו רופן זיך איבער.

דער אומרו:

— ס'איז נאָך ניט דאָס! מע וואָלט דאַרפן...

דער טיש:

— אַלץ איינס וועל איך אַלץ דאָ בני דיר צעוואַרפן...

דער אומרו:

— זוכן און נאָר ניט אַפּלייגן אויף שפּעטער!

דער טיש:

— עס וועלן אויף מיר די פאַרשריבענע בלעטער...

דער אומרו:

— עס וואַקסט אויף מיר צייט...

דער טיש:

— עס וואַקסט אויף מיר שטויב...

שטיל.

בלויז דער טישזייגער טיאָכעט טויב.

...מיט אַ מאָל קומט פון אינעווייניק אַ געזאַנג.

רופט און מינטערט.

איך טראָג זיך אַוועק צו מיין ליד.

דער שרייבטיש בלייבט ווייט אַהינטער.

כ'וואָלט וועלן אויסבויען אַ ליד

כ'וואָלט וועלן אויסבויען אַ ליד
אַט ווי מע בויט אַ פּאַלאַץ.
אַז זיין זאָל דאָרטן אָפּגעהיט
און אָפּגעמאַסטן אַלץ.

ס'זאָל טיר מיט פענצטער, זייל מיט זייל
זיך בינדן און זיך קלעפּן.
מע זאָל דעם פּאַלאַץ פאַר אַ מייל
דערזען און נחת שעפּן.

די מירמלטרעפּ, זיי זאָלן גיין
אַלץ ווייטער און אַלץ העכער.
דער פּאַלאַץ זיין זאָל גרינג און שיין
און לויכטן ווי אַ בעכער.

מיין פּאַלאַץ אויסגעבויט זאָל זיין,
ווי ס'קומט מיר אויפן זינען,
וואָלט יעדנס האַרץ אהין אַרײַן
און קענען רו געפינען.

געפינען קענען שפּײַז פאַר זיך,
דעם דאָרשט מיט וואָס צו שטילן,
זיין פּרײַ אין גאַנצן פון דעם פּליכט
מיין אַנוועזנהייט פּילן.

1983

א שמועס מיט דעם סטאליער

— סטאליער, סטאליער! מאך מיר א פענצטער
איך זאל אין אים זען די גאנצע וועלט!

— איך קאן דיר מאכן אליין בלויז דעם פענצטער.
און דו זע דאָרט וואָס דיר געפעלט...

— סטאליער, סטאליער! מאך מיר א טיר,
זי זאל זיך פאר יעדערן עפענען ברייט!

— איך קאן דיר מאכן אליין בלויז די טיר —
פארמאך זי און עפן געזונטערהייט!

— סטאליער, סטאליער! מאך מיר א בעט
מיט זיסע חלומות און שטארקן שלאָף!

— איך קאן דיר מאכן אליין בלויז דאָס בעט,
נאָר פאר קיין חלומות איך האָב ניט קיין שטאָף...

— סטאליער, סטאליער! מאך מיר א טיש
אן אַרומגעזעצטן מיט גוטע פריינד!

— איך קאן דיר מאכן אליין בלויז דעם טיש.
און אין פריינד איז אַ גרויסער דוּחַק היינט...

1983

פון טאטנס צד

פאָעמע

1

פון טאטנס צד שטאם איך פון פוילישע יידן.
(אפילו באשטעטיקן דאָס איז ניטאָ ווער.)
מײַן קאַפּ שפּאַר איך אָן מײַן שווערן און מײַן
צום רײזיקן שטיין פון מײַן ייִדישן עבר.

איך קאָן ניט מײַן עבר. אַז וואָס איז צו רײדן! —
אַ לעבן געווען אַ משונהדיק ווילדער.
פון טאטנס צד האָב איך מײַן באַבען און זײַדן
קײן מאָל ניט געזען אַפילו אויף בילדער.

נאָר עפעס געשעט מײַטן מענטש אויף דער עלטער —
רוף אָן דאָס פּאַטאַלקײט — נאָר אײנס איז דער עיקר:
מײַן עבר, וואָס ער האָט אַ לעבן געפעלט מיר,
איצט צײט מײך בײם אַרבל און רײסט פון מיר שטיקער.

דו הערסט מײך, מײַן זײדע פון נעכטיקן פוילן?
כײַנעל לאַנג אַזוי שרײַען ביז דו וועסט דערהערן,
און אַלץ וואָס פאַר מיר דורך דער צײט איז פאַרהוילן
וועט קומען צו שווימען מיט טײכן פון טרערן.

קען ערגער אַ קללה דען זײַן ווי ניט וויסן
די אײגענע וואַרצלען וואָס האָבן גענערט דײך?
מײַן עבר! כאַטש ס׳קומט מיר, דו זײַ ניט פאַרביסן,
צעפען פאַר מיר דײַנע אוצרות, כײַבאַשווער דײך!

די ברעקלעך ידיעות וואָס כ'האַב פון מיין מאַמען —
פון קייטלעך צעשאַטענע — איינציקע רינגען,
מיט אַטעם פאַרהאַלטענעם קלייב איך צוזאַמען,
כ'וויל עפעס צונויפשטעלן, אויב ס'וועט געלינגען.

2

מיין טאַטע האָט געלערנט אין ישיבה,
געזאַלט באַקומען סמיכות אויף רבנות.
געזאַלט האָט ער... גאָר ניט באַוווּזן טאָן עס —
אַריינגעפאַלן אין אַן אַנדער סביבה.

די סביבה האָט געהאַט אין יענע צייטן
אַ שלעכטן שם פון אַ מין באַפטע שלעפּערס.
טעאַטער־קונסט? — אַ חרפה גאָר פאַר לייטן!
שוין בעסער זיין אַ שוסטער צי אַ שטעפּער.

און ער, מיין טאַטע, דאָס בלויאויגיק יינגל,
דאָס בחורל מיט פּאות און מיט ציצות
איז אַפּגעזעסן שעהען אין אַ ווינקל
אויף פאַרשטעלונגען און אויף רעפּעטיציעס.

3

— אַוועק דער סופּלאָר!
— איך ריר זיך פון זינען!
— וווּ וועט מען אַ נייעם סופּלאָר איצט געפינען?
— פאַרפאַלן, אָן אומגליק! ס'איז גאַרניט צו מאַכן,
— ס'וועט אויסקומען סיידינס דעם טעאַטער פאַרמאַכן...

נאָר דאָ גייט אַ בחורל צו צום דירעקטער.
 — איר וועט אפשר הייסן מעך אויספרייוון? — פרעגט ער.
 — די ווייסט דען די פיעסע?
 די קענסט דען סופלירן? —
 אָט גייען צו צווייען,
 אָט שטייען שוין פירן,
 אָט האָט זיך פאַרזאַמלט אַ רעדל אַקטיאָרן,
 זיי לאָזן צום בחורל אויס זייער צאָרן.
 — בני אינדז איז אַן אימגליק אין די מאַכסט געלעכטער
 — פֿין דיר קען אַ שמשל זיין ניט קאָ שלעכטער.
 נאָר בינע, טעאַטער — ווי קימסטי דען וויסן?
 — איז גיך דיר אַהנים, לאָז דיין טאַטעשי גריסן!

4

נאָר די אַלטע פרימאָדאָנע הענרעטע
 איז אַראָפּגעגאַנגען פון די בינע־ברעטער,
 אַנגעקוקט די לעים די אַקטיאָרן —
 זינען זיי די רגע שטום געוואָרן.

— בחורל, איר הער דו ווילסט סופלירן?
 ברענגט די פיעסע און מאַכט צו די טירן!

— — — — —

— קיק אים און! ער קען דאָך אַלע ראָלן! —
 האָבן די אַקטיאָרן אַנגעקוואַלן, —
 הינט דוס לשון זאַנס, זאַלסט אַזוי לייבן! —
 קורץ — מע האָט סופלירן אים "געגייבן".

אַבער אין דער היים, מיין טאַטנס היים
 איז אַ מלחמה אָנגעגאַן געהיים.
 — טעאַטער גאַר? צו יענער באַנדע שלעפּערס?
 בעסער ווער אַ שוסטער צי אַ שטעפּער,
 נעם אַ בניטש און ווער אַ בעל-עגלה...
 "דאָרטן" זיצן דאָך רבנים גאַלע!

אַז וויי און ווינד איז צו די טעג און יאָרן!
 געהאַט אַ זון אַן עילוי און פאַרלאָרן...
 מיין באַבע האָט געפרוּווט פון פענצטער שפּרינגען,
 פאַרשילטן אים האָט צוגעזאָגט דער זיידע.
 ...און ווייטער ווייס איך גאַרניט וועגן ביידע.
 און ווייטער — פּרעגט מיך עפּעס גרינגערס.

איך ווייס נאָר, ס'האַט אַ סך שטודירט מיין פאַטער.
 אַ נייַ טעאַטער אויסגעכאָוועט האָט ער.
 ווער האָט געחלומט דען אין יענע יאָרן
 צו לערנען פּלאַסטיק, דיקציע די אַקטיאָרן?

אין דעם טעאַטער ווערסט ניט צוגענומען
 דערפאַר נאָר, וואָס פאַרמאַגסט אַ סך קאַסטיומען,
 צי האָסט אַ קול אויף יענעם איבערשרייַען.
 דאָ איז אַן אָנהייב פון אַ וועג אַ נייַעם.

און אָט, ניט צו דערקענען איז געוואָרן
די אַלטע אויסגעוואַלגערטע אַקטיאָרן.
ווער ס'האַט געהאַט טאַלאַנט, האָט גלייך פאַרשטאַנען :
בני וועמען לערנען זיך איז דאָ פאַראַנען.
און ס'זינען צו מיין פּאַטער גלייך אַריבער
אַזעלכע נעמען ווי עפשטיין און ליבערט*.

7

צו פּוס, אויף פּערד-און-וואָגן און אויף צוגן
פון שטעטלעך אָנגעקומען איז אויך יוגנט.

אַ טאַכטער פון אַ שמיד, אַ שוסטערס יינגל...
און דער אַדרעס איז : קיעוו, "אונדזער ווינקל".

מיין פּאַטער קוקן אַלע אין די אויגן, —
מע וועט זיי צונעמען? זיי וועלן טויגן?

ס'איז אונדזער שטוב געוואָרן אַן אַכסנייה.
הינט נעכטיקט באַסינאַ און מאַרגן פּאַניע...

אַקטיאָרן היימלאָזע אַ גאַנצער צעטל.
אויב ס'קומט אַ קינד, איז שלאַפט עס אין מיין בעטל.

און מיר געפעלט, פאַרשטייט איר דאָך מסתמא,
צו שלאָפן אויפן דיל מיט טאַטע-מאַמע.

לייגט מיט אַ קוש די מאַמע מיך אין מיטן.
— דו זאַלסט אויף אונדז ניט וואַרטן, גאַט זאַל היטן!

---

* באַרימטע יידישע אַקטיאָרן.

איך אָבער וואָרט און האַלט די אויגן אָפֿן.
נאָר זייער אַנקומען פֿלעג איך פֿאַרשלאָפֿן...

— — — — —
ווער האָט געקענט פֿאַרויסזען! נאָר אַ ביסל —
מינן טאַטן וועט מען אויפֿן וועג צעשיסן,
איך מיט דער מאַמען — אָן אַ נעסט צוויי פֿייגל.
ניט זיין וועט וווּ דעם קאָפֿ אַנידערלייגן...

8

דער מאַמעס מאַמע רופֿט מען באַבינקע.
(כ'ביז דאָרט געווען צו גאַסט אַ ציט.)
דעם טאַטנס מאַמע רופֿט מען בובעשי.
זי וווינט אין וואַרשע ערגעץ ווייט...

דער מאַמעס טאַטן רופֿט מען זיידעלע.
כ'ביז דאָרט געווען צו גאַסט אַ ציט.
דעם טאַטנס טאַטע רופֿט מען זיידעשי.
(איך האָב געטראַכט, ער איז פֿון זייד.)

ווּ זענט איר, סאַמעטענע, זיידענע,
ווּ זענט איר, טייערע, אַצינד?
די באַבינקע, איר קלייד אין קעסטעלעך
געדענקט נאָך עד-היום דאָס קינד.

נאָר פֿון דער בובעשי, פֿון זיידעשי
איך האָב אַפֿילו ניט קיין בילד.
אין יענעם אויסדרכט אין דעם זיידענעם
בין איך ביז היינט נאָך איינגעהילט...

1986

א קעפל קרויט

◆
קייז זאך גייט אויף דער וועלט ניט פארלאָרן.
סיווערט געענדערט און לעבט אויף ווידער.
פון דעם בוים איז אַ שרייבטיש געוואָרן,
זינגען אַרויס פון אים העפטן מיט לידער.

פון די שופלאָדן, ווי פון די נעסטן,
זיי צעפליען זיך איבער לענדער...
און צו רוען געפעלט זיי אַמבעסטן
צווישן בלעטער... געבונדן אין בענדער.

מיר, דעם מענטשן, אַז סיוועלן דערעסן
בענדער און לענדער און לידער און טישן,
וועל איך אַלצדינג אויף סיני פאַרגעסן
און כיוועל ווערן אַדם הראשון!

1981

דער מיס

א מיס —

דאָס הייסט ניט אַז ער האָט אַ מום, —
אַז ער איז שטום.

ער האָט ווי יעדער מענטש אַ שטים.

נאָר ווען ער טוט אַ ריר זיך צי אַ קרים,

פאַרשטייען מיר אָן ווערטער אים. —

אין דעם באַשטייט דער כּוח פּונעם מיס.

דאָס איז באַוווּסט פּון לאַנג און אומעטום.

1986

גערעטעניש

ס'האָט זיך געענדיקט בני מיר דאָס פּאַפּיר —
האָב איך פּאַרשריבן די ווענט און די טיר.
האָב איך פּאַרשריבן די טרעפּ און דעם ברוק.
שרייען די דורכגייערס: — טוט נאָר אַ קוק,
זי וועט אַלץ שרייבן און שרייבן און שרייבן —
באַלד וועט קיין אַרט אויף צו אומגיין ניט בלייבן...

1986

צו ביסלעך

כ'האָב איינגעביסן אַן עפל אַ זויערן.
ס'איז די זויערקייט אַזש פאַרגאַנגען אין די אויערן...
דער צווייטער ביס
איז שוין געוועזן זויער-זיס.
ביו אַט אַזוי צו ביסלעך
האַט מיר דער עפל אויסגעדוכט שוין זיסלעך.

1983

שטילקייט

יעדע זייט פון מיין דירה
האָט אַרײַנשרײַערס אירע.
הינטער דעם שלאָפּצימערס שױבן
שלוכצן די טױבן.
פון קיכזײט די שפּערעלעך
טומלען געפּערלעך.
און אין צימער אין גרויסן —
די קינדער פון דרויסן.

קום איך אין וואַשצימער,
כ'מאָך צו די טיר,
איז מיר מחיהדיק שטיל
הינטער איר.
כ'טוליע זיך צו
צו דער וואַנט מיטן שלײַף.
כ'האַב דאָ אַ שפּיגל,
אַ האַנטער און זײַף...

דאַרף מען אַ טראַכט טאָן,
אפּשר וואַלט לױנען
דאָ אין דעם וואַשצימער
טאַקע צו ווױנען?

1983

טרעפ

אלע מנינע שכנים האָבן דירות.
אַבער זיי פאַרברענגען אויף די טרעפ.
איינע זיצט דאָרט מיט די קינדער אירע,
וויגט זיי, מוסרט זיי און גיט זיי קלעפ,

און אַ צווייטע מיט אַ דריטער פלאַפלט —
יעדע שטייט פון דרויסן בני איר טיר —
און די פערטע אויף די טרעפ איז זיך מטפל
מיטן בחור וועלכער קומט צו איר.

הינט די יינגלעך! ס'איז פון אַלץ זיי ליבער
העפען איבער שטיגן ווי די בעק.
דורך די שטאַקן שרײַען זיי זיך איבער,
פניפן, גוואַלדעווען — אַ שרעק!

אוי די טרעפ! זיי מעגן זיין די שענסטע,
וואַלט איך אַפּגעהאַקט פון יעדן הויז.
זאָלן מענטשן קריכן דורך די פענצטער
ביז די ווילדקייט וועט פון זיי אַרויס.

איך אַ פּרײַען טאַג

צי זאָל איך ליגן אַ ביסל שפּעטער,
צי אויפשטיין גלייך, ווײַל שײן איז דאָס וועטער?
און אויב שײן אויפשטיין, איז ווי זיך פירן? —
בלײַבן איז שטוב צי גיין שפּאַצירן?

און אויב שפּאַצירן, איז ווי און מיט וועמען?
און אויב איז שטוב — מיט וואָס זיך פאַרנעמען?
צי אפשר גאָר זיך לאָזן אין וועג
איז עפעס אָן אָרט אויף עטלעכע טעג?

איך האָב באַקאַנטע דאָ און דאָרט.
ווי זאָל איך פאַרן, אין וועלכן אָרט?
צי אפשר פון אָרט ניט טאָן זיך קיין ריר,
ווײַל יענע באַקאַנטע גראַד אײַלן צו מיר?

און ביז איך וואָרט, נעמט דער טאַג פאַרגיין,
און ס'איז שוין דאָס וועטער ניט אַזוי שײן.
נו וועל איך... מײַן שכנה קלאַפט מיר אָן —
צי האָב איך באַצאָלט פאַרן טעלעפּאָן,

און וויפל מאַכט עס. ווײַל ס'דאַכט זיך איר אויס,
אַז דאָס מאָל איז עפעס איר חשבון צו גרויס...

— אַנטשולדיקט! באַהאַלט ביז מאַרגן דעם פּתק —
איך אײַל משוגענערווייז, איך פאַרשפּעטיק!...

קינדערייַ

גייען קינדערלעך שפּאַצירן —
איינער, צוויי און דריי...
אפשר לאַמיר גיין אין פירן ? —
ס'איז אַ קינדערייַ !

מיך אין שפּיל וועט מען ניט נעמען.
ס'איז מנין צייט פאַרביי.
זיי וועלן זיך נאָר פאַרשעמען
פון מנין קינדערייַ.

נאָר מיט זיי אין די געדאַנקען
בין איך סני ווי סני —
קיינער ווייסט ניט, גאַט צו דאַנקען,
פון מנין קינדערייַ.

1984

מיינע שיר

האָבן טענות מיינע שיר
הלמאי איר גיי ניט גיר.
זיי באַהויפטן אַז איר גיי ניט,
נאָר איר קריך...

זאָג איר : — איר בין שולדיק ? איר ? !
ווינציק וואָס איר דאַרף איך טראַגן,
וויילט איר נאָר איר זאָל זיך יאָגן...
אפשר וויילט איר גיין אַליין ?
לאַמיר זען ווי איר וועט גיין...

וויילן זיי ניט. כ'האָב אַ סימן,
ווייל זיי הייבן אָן זיך קרימען...

1983

דער ווינטער-מאנטל

האָב איך אַ מאַנטל — אויך מיר אַ מאַנטל! —
כ׳בין ניט געווינט צו אַזאַ עלעגאַנטן...

אמת, אַ וואַרעמער, אַבער אַ גרינגער.
אויך מיר אַ קראַגן! די ברייט פון צוויי פינגער...

איך בין געווינט, אַז אַ מאַנטל דאַרף וועגן,
ווינטער זאָל שווער זײַן אין אים זיך באַוועגן.

זײַן אויף אַן אונטערשלאַק זאָל ער אַ שטאַרקן,
שטיין זאָל דער קאַלנער אויף אים ווי אַ פאַרקן.

דאָס איז, פאַרשטיי איך, אַן אמתער מאַנטל,
וואָס מע פלעגט טראַגן אין יעניקע קאַנטן!

ער האָט געדריקט צו דער ערד. כאַטש געמינטערט
האַט דער געשמאַקער, דער פראַסטיקער ווינטער.

1985

צײַטונג-בלעטער

כ'פּאַל שוין ממש אויפן נאַז...
כ'לייג די צײַטונג אָפּ אויף שפּעטער.
ביז איך דרעמל אויפן גראַז
מישט דער ווינט די צײַטונג-בלעטער.

רק ער נישטערט און ער זוכט —
מאָדנע בלעטער, ניט קיין גרינע...
נאָר פון דעסטוועגן די פּרוכט
וײל ער דאָרטן אויסגעפינען.

זאָג איך צו דעם ווינט אַזוי :
— פּרוכטן אין די צײַטונג-בלעטער ?
ס'איז פּאַלאַווע דאָרט און שטרוי,
ס'בײַט זיך יעדע שעה דער וועטער...

כ'בין געשלאָפן שוין פּמעט,
קען איך אויף גענוי ניט זאָגן. —
ס'דוכט מיר, ס'האַט דער ווינט אין בלאַט
אַזש צום מיסטקאַסטן פּאַרטראַגן...

1983

וואָסער וואָרט?

פליט אַ פויגל אום איבער די צימערן,
זינע ווונדער-שיינע פליגלען שימערן.

האָב איך מורא אָט דעם נס צו פאַטערן,
זיך איך שטיל און לאָז אים פריי דאָ פלאַטערן.

זעצט ער צו זיך אויף מיין העפט דעם אָפענעם,
טוט אַ פיק אַ וואָרט דאָרט אין אַ סטראָפעלע

און ער פליט אַוועק. מער קומען וועט ער נישט...
בלויבט אויף שטענדיק שוין פאַר מיר אַ רעטעניש —

וואָסער וואָרט ניט אויף אַן אָרט האָב איך אַוועקגעשטעלט,
און דער פויגל וועט צעטראָגן עס איבער דער וועלט.

1986

מיר ווילט זיך ניט שרייבן

מיר ווילט זיך ניט שרייבן,
מיר ווילט זיך ניט שרייבן!
פאראן טויזנט מיטלען
די צייט צו פארטרייבן.

כיוועל לייגן זיך שלאפן,
דערנאך גיין שפאצירן,
מיט שכנים מיט נניע
באקאנטשאפט פארפירן.

א קלייד זיך פארריכטן,
די צימערן ראמען,
צי גרייטן מיין חברטעס קינד
צום עקזאמען.

נאָר כ'קאָן דאָך ניט פאַרט
זיך צערניסן אויף שטיקער!
פון וואָס זאָל איך אָנהייבן?
דאָס איז דער עיקר!

מיר ווילט זיך ניט שלאפן,
און אויך ניט שפאצירן.
א מוז — מיט די שכנים
באקאנטשאפט פארפירן?

געראַמט האָב איך נעכטן,
און נייען כ'וועל מאַרגן.
עס דרעמלט אין האַרצן
אַ חשק פאַרבאָרגן.

צו וואָס כ'זאָל פון זיך
דעם פאַרלאַנג מיינעם טרייבן,
אַז ס'ווילט זיך מיר איינס נאָר —
בלויז שרייבן און שרייבן!

1986

שטאַטבילדל

אַ מיידל שטייט אין שוויפענצטער
און פעסטיקט צו די פרייזן
צו זאכן טויטע, נאַרישע.
וואָס דאַרף מען זיי גאַר ווייזן?!

ווי שיינ זינען ביי איר די האַר,
דער האַלדז, דער בייג פון רוקן!
דאָס מיידל גייט אַוועק. ס'איז מער
ניטאָ אויף וואָס צו קוקן.

1983

א קעפל קרויט

וואָס טראַכט אַ קעפל קרויט אין פעלד,
ווען ס'ליגט דאָרט אומבאַוועגלעך? —
דאָס ווייסט ניט קיינער אין דער וועלט,
ווייל וויסן איז אוממעגלעך.

נו יאָ, וואָס טראַכט אַ קעפל קרויט?
אַ קעפל מוז דאָך קלערן!
כאַטש אַנדערש איז זײַן קאַפּ געבויט,
ניטאָ בײַ אים קײַן שטערן!

אַ קאַפּ זאָל אָן אַ שטערן זײַן?! —
איר קאַנט אַזױנס באַנעמען?..
דאָך איז דאָס קעפל שײַן און פּײַן
און מעג זיך גאָר ניט שעמען.

אַזי וואָס עס טראַכט דאָרט? — ווייס איך וואָס!
עס ווייסט דען וואָס מיר קלערן?
און האָט פון דעם ניט קײַן פאַרדראָס.
נו האָט שױן יאָ זײַן באַלעבאַס
אַ קאַפּ און אויך אַ שטערן...

1985

ביבער-טרערן

ווען מע שלאפט אין אלע שטיבער,
נאָר בני מיר דאָס פענצטער לויכט,
קומט צו מיר צו פוס אַ ביבער
פון אַ טיך אַרויסגעטויכט.

און ער וויינט מיט ביבער-טרערן,
אַז ער שלאפט ניט גאַנצע נעכט, —
ער איז גרייט פאַר מיר זיך שווערן,
אַז עס איז אין טיך אים שלעכט.

ביימער אַרום אים ניטאָ מער
און עס ווערט דאָס וואַסער פלאַך...
וויינט דער ביבער, וויינט און יאַמערט
אַט אַזוי אַ גאַנצע נאַכט.

אַבער דאָ איז אים צו טרוקן,
און ער שטיקט זיך, און ער פרייכט,
און... ער לויפט צוריק זיך טוקן
אין דעם אויסגעפלאַכטן טיך...

1986

ווי ...

איבערצייילן מנינע נניע לידער וואָלט ניט שטערן. —
הונדערט דרייסיק נניע לידער ווי די בערן!

הונדערט דרייסיק — פאַר צוויי יאָר געשאַפן,
ברייט צעלייגט אין העפטן ווי די גראַפן.

איך וואָלט שיקן זיי איבער דער וועלט דער גאַרער —
דאַרפן זיי צו דעם דאָך ווערן ווי די שנאָרער.

טראַכט איך מיר: צו וואָס זאָל עס מיר טויגן,
אַז איך קאָן מנין ליד ניט לאָזן ווי אַ פויגל

צו די אָפּגעראַטעוועטע פונעם פניער —
די, בני וועמען ס'איז מנין ייִדיש ווי אַ מאַמע טניער...

1986

וועגן גראמען

לאַמיר ריידן וועגן גראמען!
וויסט איר כאַטש אַז טויזנט טעמען
האַט אַ גראַם וואָס איז געשמידט
חצי-יִיִדיש, האַלב-עברית?

אַט דאָס וואָרט למשל חידוש.
איידער גראַמען אים מיט קידוש
בעסער גראַמען עס מיט יִיִדיש.
טיילמאַל איז אויך זייער פּיין
ווען, ווי אַ ראַזשינקע דערפֿין,
אַ סלאַוויזם פאַלט אַרפֿין.

קודם-כל זאָל זיין דאָס וואָרט
אין דער צייט און אויפן אָרט!

פרוּווט ניט קיין מאָל גראַמען, הערט איר,
פרעמדע, אויסלענדישע ווערטער,
פון די ווערטער זייט געהיט,
מיינט זיי אויס אין אייער ליד!

דעמאָנסטראַציע, מעדיטאַציע,
גראַציע, ראַציע, אַבסערוואַציע
און פיל נאָך זיינען פאַראַנען —
לאַזט זיי פאַר די גראַפֿאַמאַנען!

1986

דער קראַקאָדיל בני יִדן

אויף רוסיש איז קראַקאָדיל
און אויף ייִדיש איז קראַקאָדיל!
בני יִדן דער קראַקאָדיל
דאַרף זיך אויפפירן, מיין איך, שטיל.

ווייל בני אונדז אין ירדן דעם טיך
איז זיך אויסציען אים ניט ליכט.
און אים אויספיקן צווישן די ציין,
אויף אן אַרבעט אַזאַ, אַ ניין!
וועט אַ ייִדישער פויגל ניט גיין.
אַט אַ ציינשטעכער, אויב ער וויל,
קען באַקומען דער קראַקאָדיל.

איז ער מוחל די טובות און שרייט,
אַז ביי יִדן איז ניט ווי בני ליט,
אַז ס'איז ירדן פאַר אים ניט קיין טיך, —
מע זאָל נילוס דערלאַנגען אים גלייך!
און ער סטראַשעט די גענדז אַז אויב ניט,
וועט ער ווערן אַן אַנטיסעמיט.

1986

שפעט אַצינד

די וועלט איז גרויס און אַלץ וויל לעבן.
און אויב ניט לעבן, איז כאַטש וואַקסן
און אויב ניט וואַקסן, איז כאַטש זיין.
נאָר אחדות דרינגט ניט פון דעריין.

די מילכן קענען ניט די שפינען,
די שפינען קענען ניט די פייגל,
די פייגל קענען ניט די ציגן,
די ציגן קענען ניט די הינט —
צעווישן זיך זיי גאַרניט בינדט.

די זשוקעס קענען ניט די קרעפסן,
די קרעפסן קענען ניט די שטעכלערס,
די שטעכלערס קענען ניט די שעפסן,
די שעפסן קענען ניט די קעץ.
ס'לעבט יעדער מין מיט זיין געזעץ.

די שפרינגערס קענען ניט די פליגן,
די פליגן קענען ניט די רויפן,
די רויפן קענען ניט די האַזן,
די האַזן קענען ניט די פיש. —
איין מין צום צווייטן זיך ניט מיסט.

און דאָס איז נאָך ניט אַזוי שלעכט
ווי אָט דער קאַמף דורך טעג און נעכט :
די פייגל שלינגען איין די פליגן,
די הינט זיך יאָגן נאָך די פייגל,
די קעץ זיך שלאָגן מיט די הינט.
אַלץ איבערמאַכן ? — שפעט אַצינד !

1984

איך גיי אַוועק אַליין

ווי איך קום ניט, גיי איך מיט!
ווי איך גיי ניט — מײַנע טריט!
איך אַנטלויף — נאָר ניט פון זיך...
אַלצדינג זע איך דורך מײַן "איך".

איבערראַשט האָט עפעס מיך,
זאָג איך: איך בין אויסער זיך! —
ס'איז אַזאַ מין אויסדרוק בלויז.
קען איך דען פון זיך אַרויס?

הייבט מיך אָן די זאַך פאַרדריסן,
ווייל איך מער פון זיך ניט וויסן,
לאַז איך זיך אין דרויסן שטיין,
און איך גיי אַוועק אַליין...

1984

אומשטערבלעכקייט

ווען איך וואָלט געשריבן
ווי אין אוראַלט, אויף ליימענע שערבלעך,
וואָלט עפעס פון מיר געבליבן,
כיוואָלט אפשר ווערן אומשטערבלעך.

נאָר אזוי איז די וואָר:
איך לעב איינמאָליק,
ווייל ס'ליגן מיר ייִדישע לידער אין זינען.
איבער וויפל דאָרט יאָר
וועט דער געאָלאָג
גאָרנישט געפינען...

וועל איך נעמען אַ ליימענעם קריגל
און אויסקריצן אויף אים אַ צייכן
כדי האָבן דעם פאָרגעניגן
די אומשטערבלעכקייט צו דערגרייכן.

1985

אויף איין גראַם

בינען

די בינען
האַבן פאַרלאָזן דעם בינשטאַק באַגינען.
ווער זשע וועט איצט האַבן אין זינען
די מוטערבין צו באַדינען ?

אַ פליג

אַ פליג האָט געזאָגט אַ ליגן,
אַז זי קאָן די גאַנצע וועלט באַזיגן.
האַט עס די וועלט פאַרשוויגן.
די וועלט וועט ניט גיין מיט אַ פליג זיך קריגן.

די גריל

די גריל
באהאַלט זיך וווּ זי וויל
און פירט דערנאָך אַ שפּיל:
זינגט און ווערט שטיל,
זינגט און ווערט שטיל,
זינגט
און ווערט שטיל...

1983

מיין יידיש

שירה איז אין יידיש אינגעגלידערט.
אירע גלידער זינען דורכגעלידערט. —
זינג איך ווידער זאלץ און ווידער.

און די גראמען — טיף אין מאמע-לשון,
קיין מאל קלינגען זיי ניט אויסגעדראָשן,
ס'ווערט דער חן פון זיי ניט אויסגעלאָשן.

און פון וואָנען נעמט זיך דען דער ריטעם,
וואָס איז דורכגעפריידט און דורכגעליטן? —
מיין ווילקלינגעוודיקער יידיש גיט אים!

קיינער גלייכגילטיק זאל ניט פאַרבנייגן!
שורות, סטראָפּן — פירות אויף די צווייגן
בעטן זיך אַז יידיש זאל ניט שווינגן.

1983

אַמאַנימען און אַפאַריזמען

אַמאָנימען

אַ, דער פּרילינג-חודש אָדר! —
ס'קאָכט מיין בלוט אין יעדן אָדער.
גיב אַן ענטפּער: אָדער — אָדער...

גוט איז גיין צו פּוס. נאָר פּאַרט
קומט מען גיכער ווען מע פּאַרט.

יעדער פּשט און יעדער דין
לאַזט זיך טיטשן זייער דין.

ווערט ניט מיאוס דעם ווינקלשטיין
שטענדיק אין אַ ווינקל שטיין?

זאָגט מיר, וואָס איז מערער שווער —
זיין אַ שוויגער צי אַ שווער?

ס'קאָן זיך טרעפּן, אויך אַ גרייז
זאָל באַגיין אַ גראַבן גרייז.

האַבן טעכטער, האַבן זין
האַט געוויס אַ גרויסן זין.

ווען ער איז אַראָפּ פון דריטן שטאַק,
אַנשפּאַרנדיק זיך אויף זײַן שטאַק,
איז געווען שטאַק נאַכט.

יעדער שפּאַגל נײַער לידער
זינגט פון אַנהײב שײנע לידער.

אפאריזמען

◆
אז מע האָט ניט קיין קאָפּ, וואָס פאַר אַ פנים קאָן מען שוין האָבן!

◆
דעם מענטשנס לעבן באַשטייט דורכויס פון טאָן און פון וואַרטן.
אַלט ווערט מען פון וואַרטן און ניט פון טאָן.

◆
אַ שווער לעבן, און האַלט זיך אויף אַ האַר!

◆
אויב דו האַסט זיך צוגעווינט צו דינע קרענק, מעגסטו זיך
האַלטן פאַר אַ געזונטן.

◆
ווען דעם מענטשן איז ניט שלעכט, האָט ער ניט קיין אַנונג ווי
גוט איז אים!

◆
ניטאַ אַזאַ אידיי אויף דער וועלט, וואָס די נאַכפּאָלגערס זאָלן זי
ניט פאַרקריפּלען.

◆
דער חזר האָט כשר פאַרדינט אַז מע זאָל אים האַלטן פאַר טרייף.

◆
אויב דו ווילסט ניט אַנווערן קיין פּרינז, פּרוּוו זיי ניט אויס.

◆
געבאָרן ווערן — דאָס איז אַ צופעליקייט. אָבער שטאַרבן — דאָס
איז אַ געזעצמעסיקייט.

◆
באַקלאַג זיך ניט אַז דיר טוט וויי אַ פּיאַטע פאַר אַ מענטשן וואָס
האַט ניט קיין פּיס.

◆
פאַראַן מענטשן וואָס שאַפן די צייט. און פאַראַן מענטשן וואָס
די צייט שאַפט זיי.

◆
קוקט ניט אויף מיין מעטריקע! ווען איך בין געבוירן געוואָרן, האָט
מען מיר פאַרשריבן לויט מיין אויסזען, און איך האָב אויסגעזען
אַ סך עלטער...

◆
ווען ער וואָלט וויסן ווי ער איז באַרימט געוואָרן נאָך זיין טויט,
וואָלט אים צוקומען אַ שטיק געזונט.

◆
אַפילו די קראַען אין רוסלאַנד ריידן איצט העברעיש. זיי שרײַען:
"קר, קר!"

★

אַ טויבן איז גוט צו לויבן —
ער וועט די נאָז ניט פאַרהויבן.

★

ווי ס'זאל טעמפ ניט זיין דער מעסער,
שניידט ער פון אַ לעפל בעסער.

★

יידן אין האַרטע קאַפעליושן
ריידן צווישן זיך אויף "מאַמע-ליושן".

ביכער פון זעלבן מחבר

ארויסגעגעבן אין ישראל:

אויסגעבענקט, לידער, פארלאג י.ל. פרץ, תל-אביב, 1972

אמאָל איז געווען אַ העלפּאַנד, מעשהלעך פאַר קליין און גרויס,
פארלאג י.ל. פרץ, 1972

חמשים אגדה ואגדה, מעשהלעך, הוצאת הקיבוץ המאוחד
ואגודת הסופרים, 1973

אויסגעוויילטע לידער (אין רוסיש), ירושלים, 1976

פון ליד צו ליד, לידער-זאַמלונג, פארלאג "אייגנס", ירושלים, 1977

דרני העפטן, לידער, פארלאג "אייגנס", ירושלים, 1979

אַליין דאָס לעבן, לידער-זאַמלונג, אַרויסגעגעבן דורך דעם ד"ר
שמואל און רבקה הורוויץ-פאַנד, „אחזה", ירושלים, 1983

דאָס איז דאָס דרייצנטע בוך וואָס ווערט אַרויסגעגעבן מיט דער סובוועג פֿונעם ליטעראַטור-פּאַנד א״ג פֿון ד״ר שמואל און רבקה הורוויץ ז״ל ביי דער ייִדישער קולטור-געזעלשאַפט אין ירושלים.

דער ליטעראַטור-פּאַנד איז עטאַבלירט צום אַנדענק פֿונעם געוועזענעם פּאַרויצער פֿון דער ייִדישער קולטור-געזעלשאַפט אין ירושלים, ד״ר שמואל הורוויץ און זיין פֿרוי רבקה, כדי צו העלפֿן ייִדישע שרייבערס אין ישראל אַרויסצוגעבן זייערע ווערק.

דער פּאַנד איז געגרינדעט געוואָרן מיט דער הילף פֿון יחידים און קערפּערשאַפטן אין קאַנאַדע און ישראל וווּ שמואל און רבקה הורוויץ האָבן געשפּילט אַן אָנפירנדיקע ראַלע אינעם ייִדישן געזעלשאַפטלעכן לעבן. אַן אַנערקענונג קומט דעם הסתדרות-קאַמפּיין אין טאַראַנטאָ (קאַנאַ-דע) און דעם פּאַראַייניקטן ישראל-אַפּיל פֿון קאַנאַדע און דעם סאַניע און בצלאל קאַסטנער-פּאַנד א״ג מלך ראַוויטש, ביים י. ל. פּרץ-פּאַראַלאַג, פּאַר זייער אַנטייל אין דעם ליטעראַטור-פּאַנד.

ביז איצט זענען דערשינען מיט דער סובוועג פֿון הורוויץ-פּאַנד די פּאַלגנדיקע ביכער :

- 1977 — בלוט און וואַפּו, דערציילונגען פֿון מאיר יעלין
  - 1978 — דער פּערציק-יעריקער מאַן, פּאַעמע פֿון פּרץ מאַרקיש
  - 1979 — שפּאַצירן אין דער נאַכט, לידער פֿון דוד ספּאַרד
  - 1980 — שמעטערלינגען שוועבן, דערציילונגען פֿון קלמן סעגאַל
  - 1981 — מיין וועג אַהיים, מעמואַרן פֿון אַהרון ראַזין
  - 1982 — דער חוב פֿון זפּרוו, מעמואַרן פֿון חיים זיידמאַן
— גרינער ווינטער, מאַרקולעשט, לידער און פּאַעמען פֿון מאיר הרץ
  - 1983 — ביראַבידזשאַן פֿון דער נאַענט, זכּרונות פֿון אַסתר ראַזענטאַל-שניידערמאַן
— אַליין דאָס לעבן, לידער פֿון רחל בוימוואַל
  - 1984 — דער זאַמלער, ראַמאַן פֿון יאַסל בירשטיין.
  - 1985 — ערב ע״ן, לידער פֿון פּריד וויינגעגער
  - 1987 — פּערל פֿון גוֹ-עֶדו, עסייען וועגן קונסט פֿון יצחק לוֹדען
- ייִדישע קולטור-געזעלשאַפט אין ירושלים